

ŠVEICARIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Periodinis leidinys Nr. 32 (39)
1951-1953 metais išleisti 7 numeriai. Laikraštis vėl pradėtas leisti 2001 metais.

2018 metų birželis

Sauliaus Kaukėno
nuotrauka

REDAKCIJOS ŽODIS	3
ŠVENČIAME LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMO 100-METĮ	
Jubiliejinis atkurtos Lietuvos valstybės 100-mečio minėjimas	
ir koncertas Rapperswil'io pilyje	4
ŠLB fotografijų parodos viešnagės Lietuvoje 2018 m. pirmame pusmetyje	5
ŠLB GYVENIMAS IR VEIKLA	
Išrinkta nauja ŠLB valdyba 2018-2020 metų kadencijai	8
ŠLB Fondo „Lietuvai-100“ naujienos	8
Kalėdinė 2017-ųjų akcija – „Lituanios“ vėliavos restauracijai	9
Bėgimas „Gyvybės ir mirties keliu“	9
Lietuviškos Užgavėnės Ciuriche	10
Velykinė margučių šventė	10
Vaikų koncertas skirtas MAMOS dienai	11
Sambūris „Aktyvūs vaikai“ - aktyviems vaikams ir aktyvių vaikų tėvams	11
Jaunimo protmūšis Lietuvių kalbos dienų viktorinos klausimais	12
Seminaras <i>Lyderių laikas</i> Lietuvoje	13
Ką skaito Ciuricho Lietuviškos knygos klubas?	14
Šešios Šveicarijos lietuvės dalyvauja Pasaulio lietuvių meno kūrėjų	
Šimtmečio parodoje	15
ŠLB NARIŲ PORTRETAI	
Penkios savaitės <i>Mercy Ships</i> laive	17
Šv. Jokūbo kelias – dovana sau pačiam	18
GYVENIMAS UŽ ŠLB RIBŲ	
<i>Pro Baltikum</i> viešas renginys Berne „100 metų Baltijos šalims“	20
Poezijos pavasaris Šveicarijoje	21
NAUJIENOS IŠ AMBASADOS BERNE IR	
NUOLATINĖS ATSTOVYBĖS ŽENEVOJE	
Atsisveikinimas su Ambasada	23
Ambasadorės Valentinos Zeitler ATSISVEIKINIMAS. <i>Atviras laiškas</i>	23
Lietuvių studijos užsienyje XVI -XVIII a. ir studentai iš Lietuvos Šveicarijoje	25
Dr. R. Ragauskienės knygos apie Radvilų giminę pristatymas	27
Ambasada uždaroma, atidaromas konsulas Ženevoje	29
Lietuviškos Ženevos kronika. 2017 metų lapkritis – 2018 metų gegužė	29
LIETUVOS - ŠVEICARIJOS SAŠAJOS	
Bolliger šeimos <i>Širdies balso</i> projektai	31
Šveicarijos-Baltijos šalių komiteto parama Lietuvai	32
Ingenbohl'io vargonai jau pašventinti Šiaulių bažnyčioje	33
Kodėl ir kaip gimė naujasis romanas Šveicarijoje?	34
Vienos knygos apie Šveicariją atsiradimo ŠLB mobiliojoje bibliotekoje istorija	35
ATSISVEIKINAME	
In Memoriam dr. Gina Balčiūnaitė	37
ANONSAI / RENGINIŲ KALENDORIUS	
Pasaulio Lietuvių Bendruomenės XVI Seimas 2018 m. liepos 8 -11 d.	38
ŠLB fotografijų parodos „Lietuvių Šveicarija“ suplanuotos viešnagės Lietuvoje	38
Ciuricho lietuviškos knygos klubas kviečia į susitikimą su fotografu	
Marium Čepuliu	38
SVEIKINAME	
Įteikti apdovanojimai už nuopelnus Lietuvai	39
ADRESAI / DĖKOJAME / NAUJI NARIAI / UŽJAUČIAME	40

Mieli šio leidinio skaitytojai,

Įpusėjo atkurtos Lietuvos valstybės jubiliejiniai metai su gražiais minėjimais Lietuvoje ir pasaulyje. Šveicarijos lietuviai vasario mėnesį 100-ąjį savo atkurtos valstybės gimtadienį šventė Rapperswil'io pilyje, kuri daugelį metų saugojo Lietuvos valstybingumo ženklus, o birželio mėnesį kartu su latviais ir estais dalyvavo šveicarų parlamentinės grupės *Pro Baltikum* renginyje „Baltijos šalis 100 metų“. Jau antrus metus po Lietuvą keliauja ŠLB fotografijų paroda „Lietuvių Šveicarija“, skirta šiai sukakčiai. Simtosios Vasario 16-osios dieną gėlių puokštėmis buvo pagerbtos 1918 m. Nepriklausomybės Akto signatarų dr. Jurgio Šaulio ir prelato Kazimiero Stepono Šaulio atminimo vietos Lugane.

Greta švenčių ŠLB gyvenimas tękėjo įprasta vaga, nors 100-mečio dvasia jautėsi kiekviename renginyje. Visuotiniame ŠLB narių susirinkime sekantiems dviems metams išrinkome naują valdybą, šventėme Užgavėnes, Velykas ir pirmą kartą surengėme vaikučių koncertą MAMOS diena. Atsirado naujas sambūris „Aktyvūs vaikai“, kuriame buvo išbandyti tėveliai dviejose ištvermės reika-

laujančiose iškylose. Jaunimas varžėsi protmūšyje Lietuvių kalbos ir Lietuvos istorijos žinių viktorinoje, o bėgikai – Sausio 13-osios auksą pagerbė kasmetiniu bėgimu „Gyvybės ir mirties keliu“. Ciu richo Lietuviškos knygos klubo nariai, padėję grožinę literatūrą į šoną, aptarinėjo XIVa. ir XXa. istorines asmenybes, prisidėjusias prie Lietuvos valstybės kūrimo. Tik „Poezijos pavasaris“ Bazelyje ir Ženevoje liko saviti, pagražinti malonių Bjelles muzikinių intarpų. Istorinės atminties puoselėjimui išskirtinį dėmesį skyrėme vienai vertingiausių lietuviškų istorinių relikvijų Šveicarijoje – Fribūro universiteto lietuvių studentų korporacijos „Lituania“ vėliavai. Ji „dalyvavo“ visuose šimtmečio minėjimuose, liko įamžinta šimtuose nuotraukų. Rinkome lėšas jos restauracijai Kalėdinės akcijos metu.

Šiame numeryje kviečiame paskaityti apie dviejų mūsų bendruomenės narių nekasdieninius asmeninius užmojus ir patirtis bei apie vieną šveicarų šeimą, kuri panorusi pasižvalgyti kas ten žemėlapyje „viršų dešiniau“ yra, užsidedę noru apsigyventi Lietuvoje ir vykdyti savo Širdies balso projektus. Džiaugiamės, kad Ingenbohl'io katalikų bažnyčios vargonų ke lionėje į naujus namus Šiauliuose

teko prisidėti ir mūsų bendruomenės nariams.

Deja, šis pusmetis liks pažymėtas ir Atsisveikinimu su Ambasada. Į tokiu pavadinimu renginį rinkomės birželio 16-ąją. Klausėmės istorikų Raimondos ir Aivo Ragauskų paskaitų, buvo pristatytos dvi knygos. Viena jų – šeštasis ambasadorės Valentinos Zeitler istorinis romanas – duoklė ją išlydinčiai Šveicarijai.

Ši vasara – atkurtos Lietuvos valstybės šimtmečio vasara. Tai ne tik Dainų šventė „Vardan tos...“, PLB XVI Seimas, bet ir didžiulis PLB renginys Vilniuje liepos 1-ąją, kuriame aktyviai dalyvauja ir Šveicarijos lietuviai: Rotušės aikštėje prisistatysime bendruomenių pavilijone, du Alpių ragai nuneš kalnų skambesį į Lietuvą, o šešios Šveicarijos lietuvių ekspozicijos savo kūrybos darbus Pasaulio lietuvių meno kūrėjų parodoje Vilniaus rotušėje.

Sugrįžę po vasaros, planuosime darbus 2019-iesiems, kurie Lietuvos Respublikos Seimo yra paskelbti Pasaulio lietuvių metais!

Malonaus skaitymo!
Redakcijos vardu,
Jūratė Caspersen

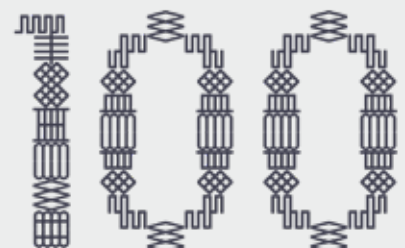
Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgdamas į tai, kad 2019 metais sukanka 70 metų, kai buvo paskelbta LIETUVIŲ CHARTA, kurios pagrindu sukurta Pasaulio lietuvių bendruomenė (PLB), paskelbė 2019-uosius Pasaulio lietuvių metais.

Tuo pabrėžiamas Pasaulio lietuvių bendruomenės indėlis, išlaikant tautinį tapatumą, atkuriant nepriklausomą Lietuvos valstybę, kuriant šiuolaikinę modernią Lietuvą.

Geriausias Pasaulio lietuvių metų paminėjimas – tai renginiai, veiklos ir projektai, kurie telks bendruomenę, kurs tautos vienybės jausmą ir skatins aktyvesnę bei tampresnę užsienyje gyvenančių lietuvių ryšį su Lietuva.

Kaip norėtumėte šiuos metus paminėti Šveicarijoje? Turite gerų idėjų, pasiūlymų - pasidalinkite su ŠLB valdyba.

Atkurtai
Lietuvai

Jubiliejinis atkurtos Lietuvos valstybės 100-mečio minėjimas ir koncertas Rapperswil'io pilyje

JŪRATĖ
CASPERSEN

Po didingo Jubiliejinio Vasario 16-osios minėjimo Lietuvoje su Nepriklausomybės Akto signatarų pagerbimu Rasų kapinėse ir Signatarų namuose, su Lietuvos bažnyčių varpų sąsąuka ir 100-tu simbolinių laužų Gedimino prospekte, su iškilmingu koncertu „Glorija Lietuvai“ Lietuvos nacionaliniame operos ir baletų teatre bei su šventiniu koncertu „Dainuoju Lietuvą“ Katedros aikštėje Vilniuje ir visoje Lietuvoje - šventiniai minėjimai pasklido po visą pasaulį, kur tik gyvena lietuviai.

Šveicarijoje Jubiliejinę Vasario 16-ąją nutarėme švęsti išskirtinėje ir su Lietuva susijusioje vietoje. Daugiau kaip 200 Šveicarijos lietuvių ir svečių 2018-ųjų vasario 24d. rinkosi Rapperswil'io pilyje (St. Galleno kantone), kuri dar ir šiandien mena čia saugotus Lietuvos valstybingumo ženklus.

Lenkų muziejaus Rapperswilio pilyje
sveikinimo Lietuvai plakatas.
Luko Handschin nuotr.

Šventės svečiai Didžiojoje Riterių menėje. Laimos Tikušienės nuotr.

Šventę pradėjome aplankydami Lenkų muziejų ir biblioteką, kuri šiandien yra prižiūrima ir išlaikoma lenkų diasporos. Jie paveldėjo Wladislovo Boel Platerio pilyje įkurtą muziejų, į kurį į Šveicariją emigravęs grafas suvežė išgelbėtus Abiejų Tautų Respublikoje sukurtus meno kūrinius ir kitas vertybes. Rapperswil'io pilis buvo grafo atstatyta ir panaudos teise gauta 99 metams. Dabar belikęs tik labai kuklus muziejus po 1927m. atgal į Lenkiją išvežtų 13 traukinių vagonų kultūrinių ir meninių vertybių. Bet ir likusiuose eksponatuose visur matome LDK Vytį šalia Lenkijos Karūnos.

Muziejuje ir bibliotekoje buvome labai pamaloninti mūsų kaimynų dėmesiu. Ant durų pakabinti plakatai su sveikinimais Lietuvai lietuvių ir vokiečių kalbomis. Drauge grupelėmis apžiūrėjome Rapperswil'io pilį, pasidžiaugėme Laisvės statula, kurią pastatė dar pats grafas W. B. Plateris, o po to padėjome gėlių puokštę ant jo ir jo žmonos kapo pilies kapinaitėse.

Šventiniam minėjimui ir koncertui rinkomės į pilies Didžiąją Riterių salę, kur mus sveikino Lietuvos Respublikos ambasadorė Šveicarijoje Valentina Zeitler, Lietuvos nuolatinės atstovybės prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų vadovas ambasadorius Andrius Krivas ir Rap-

perswilio-Jonos miesto meras Martin Stöckling. Šventės svečiai giedojo ne tik Tautišką giesmę, bet ir atidavė pagarbą Šveicarijos Konfederacijos himnui.

Gėlės prie paminklo W.B. Plateriui
Rapperswilio pilies kapinaitėse. Luko
Handschin nuotr.

ŠLB pirm. J. Caspersen dėkoja jubiliejinio koncerto dalyviams: Tomui Daukantui, Vilijai Poškutei, Gretai Staponkutei, Augustinui Rakauskui ir Nerijai Radėnaitei. Nuotrauka: L. Tikuišienės.

Koncerto programoje skambėjo lietuvių ir užsienio kompozitorių kūriniai. Ansamblis „Tutto a Dio“ – Greta Staponkutė (altas) ir Augustinas Rakauskas (akordeonas) kartu su soliste iš Romos Neringa Radėnaitė atliko populiariausias Zitos Bružaitės, Vytauto Klovos, Fausto Latėno ir Balio Dvariono dainas ir melodijas. Antroje koncerto dalyje skambėjo fortepijoninė muzika. Šveicarijoje gerai žinomas Vilijos Poškutės ir Tomo Daukanto fortepijoninis duetas atliko nuotaikingas Juozo Naujalio, Edvardo Grygo ir Camille Saint – Saėns melodijas.

Po koncerto Lietuvos Respublikos ambasada Berne ir Šveicarijos Lietu-

ŠLB aktyvas prie ŠLB istorinės „Lituania“ vėliavos. Vilma Kinčiūtė-Kern, Laima Tikuišienė, Ramūnas ir Lina Beniuliai, Valdonė Meylan ir Virgilijus Tikuišis.

ŠLB fotografijų parodos viešnagės Lietuvoje 2018 m. pirmame pusmetyje

JŪRATĖ CASPERSEN

Šveicarijos lietuvių bendruomenės kilnojamoji fotografijų paroda „Lietuvių Šveicarija“, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui, pradėjo savo kelionę po Lietuvos miestų ir miestelių galerijas, kultūros centrus, muziejus, mokslo ir mokymo įstaigas 2016 m. liepos 17d., minint Pasaulio lietuvių vienybės dieną. Nuo tada paroda jau apsilankė 20-yje vietovių 12-oje rajonų.

Parodoje pristatomos fotografijos, kuriose įamžintas Šveicarijos lietuvių bendruomenės gyvenimas ir veikla,

puoselėjant tautinį tapatumą, gimtąją kalbą ir kultūrą, taip pat šveicariškos tradicijos ir įspūdingiausi Alpių šalies gamtovaizdžiai.

Parodos fotonuotraukų autoriai: Diana Brunner, Eglė Dranevičienė, Danutė Gudauskienė, Ilona Katkienė, Vilma Kinčiūtė-Kern, Rita Meyer, Feliskas Ostapenko, Rimas Sukarevičius, dr. Lijana Tagmann ir Laima Jokimaitė – Tikuišienė.

Jubiliejiniais 2018-aisiais metais planuojama apsilankyti 13 vietovių, 12-oje rajonų. Pirmajame šių metų pusmetyje „Lietuvių Šveicarija“ vie-

šių bendruomenė pakvietė svečius į Viduramžių didikų portretais išpuoštą Mažąją Riterių salę šventiniam priėmimui, kurį vainikavo lietuviškas šakotis.

XIII amžiaus Rapperswil'io pilies aplinka ir dekoras, išsaugota istorinė atmintis ir pagarba valstybės kūrėjams, šventinė nuotaika, pakylėta lietuviškos muzikos, bylojo apie suvokimą, kad esame reikšmingos Lietuvai sukakties liudininkais.

šėjo 6 vietovėse ir vienoje buvo pristatyta virtualiai.

- Žagarės dvaro rūmuose, Joniškio rajone ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos rūmuose Kaune (virtualiai) (sausio mėnesį)

- Lietuvos Respublikos Seime, Vilniuje (vasario mėnesį)

- Šilutės Hugo Šojaus muziejuje (kovo mėnesį)

- Zanavykų muziejuje, Tubelių km. Šakių rajone (balandžio mėnesį)

- Klaipėdos apskrities viešojoje I. Simonaitytės bibliotekoje (gegužės mėnesį)

- Palangos miesto savivaldybės viešojoje bibliotekoje, Kretingos rajone (birželio mėnesį).

Jubiliejinius atkurtos Lietuvos valstybės metus ŠLB paroda pradėjo Žagarės dvaro rūmuose įsikūrusiame Žagarės regioninio parko lankytojų centre. Čia mus į savo kraštą atvedė ŠLB narė Rita Žiedaitė.

Sausio mėnesį ŠLB paroda buvo pristatyta 2 kartus. Dar gruodžio viduryje viešint Kauno Kristaus Prisikėlimo bazilikos parodų salėje sulaukėme pasiūlymo pratęsti parodos viešnagę Kaune. Negalėdami to įvykdyti, nusprendėme pristatyti parodą virtualiai. Renginį organizavo Lietuvos universitetų moterų asociacija (LUMA) ir XXVII knygų mėgėjų draugija (prezidentė Dalia Poškienė) kartu su Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga. Sausio 4-ąją gausiai susirinkusiems kauniečiams buvo virtualiai pristatyta po Lietuvą keliaujanti „Lietuvių Šveicarija“.

„Lietuvių Šveicarijos“ pristatymo Kaune auditorija. Aušros Pleseckienės nuotr.

Šveicarijos lietuvių bendruomenėi teko didžiulė garbė per Vasario 16-osios 100-ąsias metines svečiuotis Lietuvos Respublikos Seime.

Paroda visą vasario mėnesį viešėjo LRS III rūmų parodų galerijoje ir buvo pristatyta vasario 13 d. Ją globojo LR Seimo narys dr. Stasys Tumėnas. Atidarydamas parodą jis pasižiaugė Šveicarijos lietuvių indėliu į Lietuvos valstybės atkūrimą, lietuviškų pėdsakų Alpių šalyje saugojimu ir nenutrūkstamo ryšio su tėvyne puoselėjimu. Renginyje dalyvavo LR Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos nariai, PLB valdybos nariai, Šveicarijos lietuvių bendruomenės nariai, draugai ir kviestiniai svečiai.

ŠLB parodą Lietuvos Respublikos Seimo III rūmų parodų galerijoje atidaro LR Seimo narys, parodos globėjas dr. Stasys Tumėnas. Džojos Barysaitės nuotr.

Parodos atidaryme LRS dalyvavusi žurnalistė, „Lietuvių Godos“ vyr. redaktorė Marija Šaknienė straipsnyje pavadintame „Įspūdinga paroda Lietuvos Seime“ rašė, kad ŠLB paroda – „puiki galimybė susipažinti ir pažinti mūsų tautiečius, gyvenančius už Lietuvos ribų“. („Lietuvių godos“, 2018m. vasaris Nr. 02 (293) psl. 2-3).

Kovo mėnesį ŠLB paroda svečiavosi Šilutės Hugo Šojaus muziejuje.

Hugo Šojaus muziejus susirinkusių į parodos atidarymą penktadienio popietę pasitiko su Mažosios Lietuvos tradicinėmis vaišėmis – kafja ir pučeliais (mažytėmis spurgelėmis). Po

parodos Birutė Morkevičienė pažymės savo straipsnyje apie parodą, kad „tikriausiai nė vienas nesitikėjo, kad pokalbis apie parodą ir Šveicarijoje gyvenančius lietuvius truks dvi valandas ir niekas neskubės skirtstytis“. Iš tiesų, visad miela bendrauti su auditorija, kuriai įdomu, o šioje auditorijoje matyt buvo nemažai dirbančių švietimo sistemoje, tad diskusija apie mokymo turinį ir dualinę Šveicarijos mokymo sistemą užsitęsė ir didžiausios nuostabos sulaukta paminėjus, kad Šveicarijoje Federaliniame lygmenyje nėra vieno švietimo ministro, o šalies švietimą kuruoja ir koordinuoja 26 kantonų švietimo vadovų konferencija.

Parodos pristatymo Šilutės Hugo Šojaus muziejuje dalyviai. Muziejaus archyvo nuotr.

Šakių raj. savivaldybės Kultūros skyriaus vyr. specialistė Aurelija Papievienė dėkoja ŠLB už parodą Zanavykų muziejuje.

Balandžio mėnesį ŠLB paroda iškėsi Šakių rajone Zanavykų muziejuje. Tarp pastoviai veikiančių regiono etnografinių ekspozicijų, balandžio 13d. muziejuje buvo pristatytos net dvi naujos parodos. II aukšte – Kauno kultūros centro “Tautos namai” dailės studijos narių tapybos darbų paroda, o I aukšte – ŠLB fotografijų paroda. Atkeliavusiomis parodomis pasidžiaugė Šakių rajono savivaldybės Kultūros ir turizmo skyriaus vyr. specialistė Aurelija Papievienė, o renginio dalyvius linksmino Šakių rajono meno mokyklos saksofonininkų ansamblis. Dėkingi parodos kuratorei Zanavykų muziejaus specialistei etnografijai Ingai Petkūnaitei.

Gegužės 18 d. įvyko parodos pristatymas Klaipėdos apskrities viešojoje I. Simonaitytės bibliotekoje.

Įėjimo foje iškabintos fotografijos pasitiko kiekvieną užėjusį skaitytoją. Pristatyme dalyvavusi auditorija domėjosi nūdienos gyvenimu Šveicarijoje, lietuvių bendruomenės veikla, jos istorija, ypač apie buvusias žymiąsias Leysino TB sanatorijas ir ŠLB ten atidengtas atminimo lenteles lietuviams Ramūnui Bytautui ir Antanui Samuoliui. Kaip žinia, atvykę gydytis džiovos jie čia pasiliko amžiams. Šio kalnų miestelio sanatorijose gydėsi ir daugiau lietuvių, kuriems likimas buvo palankesnis. Tarp jų ir lietuvių rašytoja Ieva Simonaitytė. Ji būdama penkerių susirgo tuberkulioze ir visam gyvenimui liko luošą. 1938-1939 m. ji gydėsi Šveicarijos Leysine ir išgyveno 81 metus.

Birželio 1 d. ŠLB paroda buvo atidaryta Palangos miesto viešojoje bibliotekoje. Čia ji svečiavosi per visą birželį. Fotografijos buvo iškabintos periodikos skaitykloje, kur miesto svečiai ateina susipažinti su naujienomis ir kasdienine spauda. Prieš parodos atidarymą apžiūrėjome erdvas ir šviesias bibliotekos patalpas ir jose veikiančias ekspozicijas. Viena iš jų buvo skirta 1918m. Vasario 16-osios Nepriklausomybės Akto signatarams, Palangos progimnazijos absolventams. Iškart kalba pakrypo apie signatarus dr. Jurgį Šaulį ir prelatą Kazimierą Steponą Šaulį, kurie (kaip ir A. Smetona bei S. Kairys) čia mokėsi beveik tuo pačiu metu. Per

Plakatas, kviečiantis į parodą Palangoje.

parodos pristatymą susirinkusi auditorija smalsavo ne tik apie Šveicarijos lietuvių bendruomeninę veiklą, bet ir apie pačią Šveicariją, jos tradicijas, kultūrinius ir švietimo sistemos ypatumus. Parodos atidarymą straipsneliu “Parodoje – snieguotos Alpių viršukalnės ir lietuviški ženklai” savaitraštyje Palangos tiltas (2018m. birželio 8 d.) pristatė bibliotekos darbuotoja Dainora Kaniavienė. Dėkingi parodos kuratorei Palangos miesto viešosios bibliotekos direktoriaus pavaduotojai kultūrinei veiklai Aurai Banevičienei.

Kairėje - su Klaipėdos apskr. viešosios I. Simonaitytės bibliotekos Regiono bibliotekų ir kultūros vadybos skyriaus vedėja parodos kuratore Daiva Nakrošiene. Dešinėje - parodos svečiai. Nuotraukos Eugenijaus Maciaus.

Išrinkta nauja ŠLB valdyba 2018-2020 metų kadencijai

ŠLŽ INFORMACIJA

2018 m. vasario 26 d. vykusiam ŠLB narių visuotiniame metiniame susirinkime Rapperswil'io pilyje buvo vienbalsiai išrinkta 6 narių valdyba 2018-2020 metų kadencijai.

Pirmojo naujos valdybos posėdžio metu ŠLB valdybos pirmininke išrinkta Jūratė Caspersen. ŠLB valdybos nariai aptarė reikalingų atsakomybių sritis ir jomis pasiskirstė.

Jūratė Caspersen atsakinga už kultūrą, administraciją, archyvus ir Ciuricho Lietuviškos knygos klubo veiklą.

Saulius Damčikas atsakingas už sportinę veiklą ir organizacinius reikalus.

Agnė Erickson atsakinga už Lituanistinį švietimą ir Ciuricho darželio-mokyklėlės „Pagrandukas“ vadovė.

Dominyka Jusevičiūtė atsakinga už Jaunimo veiklą.

Danguolė Bōhi atsakinga už jaunų šeimų veiklą.

ŠLB valdyba 2018-2020 metų kadencijai: Dominyka Jusevičiūtė, Vilma Kinčiūtė Kern, Saulius Damčikas, Jūratė Caspersen, Danguolė Bōhi ir Agnė Erickson. Dianos Brunner nuotr.

Vilma Kinčiūtė Kern atsakinga už finansus ir ŠLB fondo „Lietuvai -100“ priežiūrą.

Antro ŠLB valdybos posėdžio metu ŠLB valdybos nariai priėmė ŠLB valdybos darbo ir veiklos nuostatus,

aptarė Vasario 16-osios šventės organizacinę ir finansinę ataskaitas, patvirtino kiekvieno nario veiklos planą 2018 m. ir pasiruošimą PLB renginiui „Šimtas Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“ liepos 1d. Vilniuje.

ŠLB Fondo „Lietuvai-100“ naujienos

VILMA KINČIŪTĖ KERN

Pirma auka 2018-aisiais ŠLB Fondui „Lietuvai-100“ atėjo iš dar prieš Kalėdas paskelbto ir sausio 25d. pasibaigusio aukciono. Ambasadorė Valentina Zeitler paaukėjo savo žemaitišką tautinį kostiumą fondui paremti. Į paskelbtą aukcioną netrukus atsiliepė viena žemaitė. Po kiek laiko domėjosi kostiumu dar viena lietuvaitė. Pasibaigus aukcionui tautinis kostiumas buvo parduotas ir Fondas papildė CHF 450 SFr. Nuoširdžiai dėkojame ambasadorei už auką ir Ignei Kinčiūtei, papildžiusiai reprezentacines Šveicarijos lietuvių gretas.

Kita akcija, papildžiusi mūsų fondą, buvo lietuviškos virtuvės pristatymas Šveicarijos-Baltijos šalių komiteto metinio susirinkimo metu kovo 24 d. Baltijos šalių atstovai buvo pasiskirstę darbais rūpintis svečiais ir praneši-

mais, menine dalimi ir vaišėmis. Lietuviai pasisiūlė rūpintis bufetu, nes tai reišktų galimybę papildyti mūsų šimtmečio renginių fondą. Ir mums tikrai pasisekė. Visi atvykusieji bei koncertavę trijų šalių (Šveicarijos, Vokietijos ir Prancūzijos) latvių choras liko patenkinti lietuvišku maistu, na o mes labai džiaugėmės mūsų fondą papildžiusiais CHF 1'596.20. Nelengvai jie buvo uždirbti, nes šeiminių buvo tik trys - Gražina Staniūtė Hagopian, Jūratė Caspersen ir Vilma Kinčiūtė Kern, o valgytojų - 70. Mums talkino Vita Fasler ir Eglė Peter paruošusios maisto iš anksto bei Saulius Damčikas atvežęs desertui šakočius iš Lietuvos. Gaminimu mūsų akcija nesibaigė, turėjome dar viską ir sutvarkyti. Tad buvo sunkiai uždirbti pinigėliai, bet juk kilniam tikslui.

ŠLB Fondas „Lietuvai - 100“ sulaukė ir vienos didelės aukos. Per Jubi-

liejinę Vasario 16-osios šventę ŠLB nariai Aušra ir De Lu fondui paaukėjo CHF 200.-, už kuriuos jiems esame labai dėkingi.

Nepamirškime, kad atkurtos Lietuvos valstybės jubiliejiniai metai tik įpusėjo, kad ŠLB kilnojamoji fotografijų paroda „Lietuvių Šveicarija“ dar tebekeliauja po Lietuvą ir kad vasarą norime tinkamai prisistatyti Lietuvai liepos 1d. Vilniaus rotušės aikštėje PLB organizuojamame renginyje „Šimtas Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“. Maloniai kviečiame ir toliau palaikyti bei finansiškai paremti ŠLB Fondą „Lietuvai - 100“.

Fondo duomenys:

Litauische Gemeinschaft der Schweiz, Konto-Nr. 3500-4.617458.5
Sąskaitos pavadinimas: LITAUEN - 100
IBAN: CH19 0070 0350 0461 7458 5
Zürcher Kantonalbank, 8010 Zürich

Kalėdinė 2017-ųjų akcija – „Lituanios“ vėliavos restauracijai

VILMA
KINČIŪTĖ KERN

2017-ųjų metų Kalėdinėmis aukomis nusprendėme paremti beveik 100 metų senumo istorinės relikvijos restauraciją ir pakvietėme Šveicarijos lietuvius į akciją „Išsaugokime Friburo universiteto studentų draugijos „Lituania“ vėliavą“.

Pirmųjų aukų sulaukėme jau per tradicinę Advento šventę. Kol mažieji linksmynosi, jų tėveliai neliko abejingi

paskelbtai aukojimo akcijai ir papildė mūsų aukų krepšelį CHF 109.70.

Daugiausia aukų sulaukėme per Kalėdinį susitikimą, per kurį buvo suaukota CHF 427.04.

Nuoširdus AČIŪ dosniems Šveicarijos lietuviams:

LR Ambasada Berne CHF 57.04
Ambasadorei Valentinai Zeitler 50.-
Linai Kaiser 50.-
Jūratei Caspersen 50.-
Vilmai Zbinden 50.-
Ritai Žiedaitei 50.-
Dianai Brunner 50.-
Ritai Kaufmann 40.-

Vegai Maščinskaitei 30.-
Vilmai Kinčiutei Kern 50.-

Tad Kalėdinės akcijos metu buvo suaukota CHF 536.74.

Dėkojame ir džiaugiamės, kad su Jūsų pagalba galėsime ilgesniam gyvavimui išsaugoti istorinę lietuvių relikviją.

Bėgimas „Gyvybės ir mirties keliu“

ARŪNAS
VISMANTAS

Jau antrus metus Šveicarijos lietuviai dalyvauja tradiciniame tarptautiniame pagarbos bėgime „Gyvybės ir mirties keliu“, kuris skirtas žuvusiems už Lietuvos laisvę 1991 metais pagerbti. Vilniuje šis bėgimas vyko jau 27-tą kartą ir tapo rekordi-

niu. Jame dalyvavo per 7600 žmonių. Bėgimas driekiasi nuo Antakalnio kapinių iki televizijos bokšto. Šiemet jame užsiregistravo entuziastai iš 17 šalių, dalyvavo Lietuvoje reziduojantys užsienio šalių ambasadoriai, kariai iš JAV, Vokietijos, Olandijos, Prancūzijos, Norvegijos, Kroatijos ir kitų valstybių. Bėgimas tampa populiarius ir tarp Pasaulio lietuvių. Šiemet jis vyko aštuoniose pasaulio šalyse: Jungtinėse Amerikos Valstijose, Belgijoje, Ispanijoje, Šveicarijoje, Jungtinėje Karalystėje, Vokietijoje, Estijoje ir Suomijoje. Bėgimuose užsienyje dalyvavo per 800 žmonių. Tokį pat maždaug 9 kilometrų atstumą įveikė Šveicarijos lietuviai, trasai pasirinkę promenadą palei Ciuricho ežerą. Dalyviams įteikti atminimo medaliai.

Burkšaitytės nuotrauka: 2018m. Sausio 13-osios bėgimo dalyviai Ciuriche

Lietuviškos Užgavėnės Ciuriche

AGNĖ
ERICKSON

Šiais metais su vaikų darželiu - mokyklėle „Pagrandukas“ bei visais norinčiais prisijungti vaikučiais ir jų tėveliais pradėjome gražią tradiciją - atšventėm lietuviškas užgavėnes.

Šventės diena pasitaikė šalta ir vėjuota, bet mūsų neišgąsdino: žmonių susirinko tikrai daug - per 40! Visi, pasipuošę nuostabiomis pačių gamintomis kaukėmis, susirinkome jaukiame parkelyje Oerlikon'e. Čia ir prasidėjo linksmybės: Kanapinis ir Lašininis rungėsi dėl valdžios, kartu šokom, dainavom, žaidėm žaidimus ir sudeginom gražuolę Morę. O Morei

Autorės nuotraukose - Užgavėnių šventės akimirkos

sudegus, iš karto pasirodė saulutė ir pagaliau pragiedrėjo!!!

Šventę užbaigė gausios vaišės. Kokių tik blynų nebuvo: ir „čirvinių“, ir

su obuoliais, ir plonučių, ir mažučių... ko tik širdis geidžia. Visi prisišokę ir prisivalgę nusprendėm, kad žiemą išvarėm tikrai šauniai, todėl būtinai pratęsim gražią tradiciją ir kitais metais.

Velykinė margučių šventė

AGNĖ ERICKSON

Nors gamta šiemet sunkiai kėlėsi iš žiemos miego, vis ilgėjančios dienos priminė, kad jau pavasarėja... Kai sugrįžta paukščiai, kai viską, kas buvo užmigdyta, prikelia saulės spindulėliai, mus aplanko gražiausia pavasario šventė – Šv. Velykos. Tai gamtos atbudimo, pavasarinio džiaugsmo ir linksmybių šventė.

Balandžio 22 dieną Ciuricho darželyje – mokyklėlėje „Pagrandukas“ vyko tradicinė velykinė margučių šventė. Su gausiu susirinkusių vaikų būriu šventę pradėjome dainelėmis ir šokiais. Visus lydėjo džiugi pavasariška nuotaika. Paskui sekė tradicinis kiaušinių marginimas. Vaikai išbandė įvairius marginimo būdus: vieni mieliau rinkosi marginimą dažais, kiti darbavosi flomasteriais ir klįjavo lipdukais. Rezultatas išėjo nuostabus! Kartu apžiūrėję visus margučius išsirinkom gražiausius. Tradiciškai šventę pratęsė visų lauktas margučių ridenimo žaidimas. Per griovelį riden-

dami margučius, vaikai bandė numušti ir laimėti kuo daugiau šokoladinių kaušinių ir zuikučių. Vaikai džiaugėsi linksmu žaidimu ir laimėtais skanumynais. Šventę vainikavo margučių daužavimas bei Velykinės vaišės.

Velykos išlieka viena linksmiausių ir labiausiai laukiamų metų švenčių „Pagranduke“.

Iki kito karto!

Autorės nuotraukose - Margučių šventės akimirkos.

Vaikų koncertas skirtas MAMOS dienai

ŠLŽ INFORMACIJA

Lietuviukai Šveicarijoje iki šiol vaidinimus ir koncertus ant scenos siedavo su Advento švente. Kasmet Ciuricho darželis-mokyklėlė „Pagrandukas“ paruošia Kalėdų seneliui vaidinimą ir daugelis mažųjų mieliau muzikuodavo nei deklamuodavo. Pastutiniais metais, esant gausiam šventės dalyvių skaičiui, koncertų rengimas pasidarė nebeįmanomas.

Sceniniai vaikų pasirodymai yra svarbūs jų talento ir pasitikėjimo savimi ugdymui, scenos baimės įveikimui. Tad perkeltas iš žiemos į pavasarį koncertas labai tiko MAMOS dienai. Gegužės 5-oji ir buvo tikroji MAMOS diena Lietuvoje, o Šveicarijoje ji švenčiama antrąjį gegužės sekmadienį.

Benita Šivickaitė padainavo „K’n-an waving flag“ ir grojo fortepijonu Y. Tiersen melodiją „La Valse für Amelie“. Benas Beniulis pagrojo du kūrinius fortepijonu ir padėjo sėsei Olivijai, kuri taip pat atliko du kūrinius, versdamas natas. Julija ir Emilija Erikson iš pradžių dviese padainavo dainelę „Do re mi“ iš miuziklo „Muzikos garsai“, o po to prie jų prisijungė Marius Schwoerer ir Sophie

Mamos dienos 2018 koncerto dalyviai. Linos Beniulės nuotr.

Schneider ir jie keturiose padainavo žinomiausią Lietuvoje Mamos dienai skirtą dainelę „Tau mano mamytė“. Livia ir Niklas Fink atliko du kūrinius soprano ir tenoro fleitomis. O po to Livia parodė kaip skamba Alto fleita, su kuria ji pagrojo kūrinių „Grandfather’s clock“.

Po koncerto vaikučiai kiekvienas įteikė po rožę savo mamytėms ir patys buvo apdovanoti Kaziuko mugės saldainiais. Ir kaip buvo tikėtasi, po koncerto prasidėjo koncertas. Vaikučiai dabar jau nekviečiami lipo ant scenos ir kartojo savo paruoštą dainelę ir muzikinį kūrinių. Kiekvienam buvo įteik-

ta po gėlę, kurią jie skubėjo atiduoti savo mamai.

Koncertą organizavusi Ciuricho darželio-mokyklėlės „Pagrandukas“ vadovė Agnė Erickson po koncerto ir pasistiprinimo pakvietė vaikučius parodyti popierines gėles papuošti namus MAMOS dienai. Pavyzdžių Agnė pati buvo pridariusi iš anksto ir gražiai papuošė koncerto sceną.

Tikimės, kad kitais metais sulauksime daugiau koncerto dalyvių ir žiūrovų, ir MAMOS dienai skirtas koncertas taps tradiciniu bendruomenės renginiu.

Sambūris „Aktyvūs vaikai“ - aktyviems vaikams ir aktyvių vaikų tėvams

RENATA
KAUKĖNIENĖ

Su džiaugsmu pranešame apie naują sambūrį „Aktyvūs vaikai“, kurio veikla skirta mokyklinio amžiaus vaikams. Stengsimės bendromis jėgomis šią grupę suburti, kad sportinė, pažintinė ir kultūrinė programa žadintų augančių vaikų smalsumą ir

Paskutinis saugumo instruktažas. Seilpark Zürich. Andrej Bielko nuotrauka.

Aktyviai, bet saugiai. Rasa Puišytė Rückert su Rūtele Dranevičiūte / Andrej Bielko nuotr.

laukimą kaskart susitikti.

Pirmasis mūsų susitikimas įvyko kovo 25 dieną Seilpark Zürich. Čia vaikai ir tėvai saulėtą sekmadienio popietę tikrino rankų ir kojų miklumą trasose virš medžių viršūnių.

Antrame susitikime dalyvavo 18 lietuvių, jauniausiajam sportininkui - vos aštuoneri. Su atokvėpiais ir pašnėkesiais užkopėme į Grosser Mythen, 1899 metrų aukštį. Panorama su Alpių viršūnėmis ir Švyzo kantono šlaitais bei vidurinėsios Šveicarijos

ežerais buvo neabejotinai verta pastangų įkopti.

Rudenį jau turime numatę vieną įdomią iškylą. Rugsėjo 23 d. 11.00 val. su fotografu Mariumi Čepuliu keliausime į Shilwald parką (žr. skrajutė - kvietimas prie anonsų). Susitinkame prie įėjimo į parką. Šeimos bilieto kaina - 15 SFr.

Bet iki to dar norėtume kartą susitikti iškart po vasaros atostogų. Numatome rugpjūčio 26 d. Veikla dar derinama. Diskusijos gyvos Facebook paskyroje - Aktyvūs vaikai. Prisijunkite!

Grupė ir idėja gyvuos, jei skirtingos šeimos rotacijos principu sutiks organizuoti iškylas. Datos, kurios tiktų mūsų susitikimams būtų tokios. Jos visos dar laisvos Jūsų idėjoms: spalio 28d., lapkričio 18d. ir gruodžio 16d.

Geriau vieną kartą sudalyvauti, nei daug kartų apie tai išgirsti. Padovanok aktyvų sekmadienį sau ir savo vaikui kartu su bendraamžiais lietuvičiais. Prisijunkite.

Sauliaus Kaukėno nuotraukoje - kopimo į Grosser Mythen kalną akimirka.

Klausimų, pastebėjimų ir iniciatyvų mielai laukia Rasa (rasa.puiste@gmail.com) ir Renata (r.kaukeniene@gmail.com).

Jaunimo protmūšis Lietuvių kalbos dienų viktorinos klausimais

DOMINYKA
JUSEVIČIŪTĖ

Šiais metais jau trečią kartą Valsybinė lietuvių kalbos komisija vasario 16 - kovo 11 dienomis rengė Lietuvių kalbos dienas. Jos vyksta net tik Lietuvoje, bet ir sparčiai populiarėja užsienio lietuvių bendruomenėse. Lietuvių kalbos dienų tikslas yra didinti lietuvių kalbos prestižą, stiprinti jos mokymosi motyvą, prisidėti prie lietuvių kalbos sklaidos pasaulyje.

Šiame buvo suplanuoti apie 3000 renginių, skirtų Lietuvių kalbos dienoms. Daugelis rengėjų patys sugalvojo užduotis: vyko raiškiojo skaitymo

ir dailiosios literatūros konkursai mokyklose, kryžiažodžių sprendimo turnyrai, tarmių vakarai, patarlių ir priežodžių vartojimo turnyrai, nacionalinio diktanto rašymas ir kt. Populiariausi buvo viktorinos ir protmūšiai. Valsybinė lietuvių kalbos komisija net tik parengė užduotis kalbos viktorinoms, bet ir įsteigė vertingus prizus, kuriuos išsiuntinėjo užsiregistravusiems ren-

ginių organizatoriams.

Dėl įtemto renginių, skirtų atkurtos Lietuvos valstybės 100-mečiui paminėti, laikotarpio Šveicarijos jaunimas protmūšį nukėlė ramesniam laikui. Jis įvyko 2018m. birželio 1d. Ciuricho universitete. Susirinko 11 dalyvių ir, susiskirstę į tris komandas: "Studentai", "Agurkiukai" ir "Kaimynai", varžėsi trijuose turuose. "Studentai"

Jaunimo protmūšio dalyviai „Agurkiukai“ ir „Kaimynai“ komandos Vilmos Bučkutės nuotr

nuo pat pirmojo turo pirmavo, iško-
vojo pergalę bei vertingus prizus, at-
siųstus iš Lietuvos.

Štai keletas viktorinos klausimų ir
atsakymų. Treniruokitės, ir iki susiti-
kimo kitais metais!

• Kas ir kada sukūrė Lietuvos vėlia-
vą?

(Dailininkas Antanas **Žmuidzinavi-
čius**, Jonas **Basanavičius**, archeolo-
gas Tadas **Daugirdas**).

• Kas sukūrė Lietuvos himno – Tau-
tiškos giesmės – muziką?

(Vincas **Kudirka** yra Tautiškos
giesmės žodžių ir muzikos autorius)

• Kas ir kokią knygą skyrė Tėvynei
Lietuvai, parašęs jai tokią dedikaciją:
Laimingoji tėvyne didžių valdovų,
garsinga

Lietuva, dievo žodžius gryna priimki
širdim,

Kad, kai duosi teisme aukštajam
apyskaitą savo,

Neprispaustų tavęs pyktis teisėjo
baisaus.

(**Martynas Mažvydas**, **Katekizma**
(1547) – pirmąją lietuvišką knygą –
skyrė Lietuvai).

• Kur ir kada rastas Vasario 16-osios
Lietuvos Nepriklausomybės Aktas?

(Istorikas profesorius Liudas Mažy-
lis Lietuvos Nepriklausomybės Akta

„Kaimynų“ ir nugalėtojų „Studentų“ komandos. V. Bučkutės nuotr.

rado **2017 m. Vokietijos diplomati-
niame archyve**).

• 1924 m. Paryžiuje Lietuva debiuta-
vo Olimpinese žaidynėse kaip nepri-
klausoma valstybė. Išsiuntė 15 sporti-
ninkų, bet laurų toli gražu nenuskynė.
O ir atstovavo tik dviejose sporto ša-
kose – 13 X ir 2 dviratininkai. Kokios
sporto šakos atstovai yra X?

(**Futbolo**. Gegužės 25 d. Lietuvos
futbolininkai žaidė prieš Šveicarijos
komandą, bet pralaimėjo rezultatu
9–0 (4–0). Dviratininkai nebaigė 188
km ilgio trasos dėl techninių proble-
mų.

• Kokios kilmės yra vardas Vytau-
tas?

(Kilo iš žodžių **išvysti ir tauta**, t. y.
regintis, matantis tautą).

• XIX a. Petras Vileišis vieną iš
aritmetikos veiksmų ženklų vadino
spuogu. Kaip šis veiksmo ženklas va-
dinamas dabar?

(**Daugybės taškas**. Tai buvo pami-
nėta antrajame lietuvių kalba parašy-
tame aritmetikos vadovėlyje. Tokie
terminai kaip rokuotinė (skaitmuo) ar
čėlas skaitlius (sveikas skaičius) taip
pat buvo paminėti, tačiau, jie neprigi-
jo.

• X yra be galo senas žodis, mūsų
protėvių paveldėtas dar iš indoeuro-
piečių prokalbės laikų. Ir kitose indo-
europiečių kalbose šis žodis daugiau-
sia yra trumpas, pavyzdžiui, tocharai
vadino ku, bretonai ki, o senovės indai
šva. Koks tai žodis, kuris yra trum-
piausias lietuvių kalbos daiktavardis?
(**Šuo**).

Seminaras *Lyderių laikas* Lietuvoje

DOMINYKA JUSEVIČIŪTĖ

Šių metų vasario pabaigoje - kovo
pradžioje vyko du programos
LYDERIŲ LAIKAS 3 renginiai Vil-
niuje, į kuriuos buvo kviečiami ir
kraštų Lietuvių bendruomenių atsto-
vai.

Renginys susidėjo iš dviejų dalių:
vasario 28 d. – kovo 1 d. vyko naci-
onalinis švietimo lyderystės forumas,
kurio tema: „Lietuvos mokykla – atvi-
ra pasauliui“, o kovo 2-3 d. – nefor-
maliosios lyderystės mokymai. Jų
metu buvo nagrinėjamos asmeninės
lyderio saviugdų, vadovavimo orga-
nizacijoms ir žmonėms bei kitos ak-
tualios temos. Šioje dalyje teko daly-
vauti ir man.

Mokymus vedė Premium Esse va-
dybos konsultacijų įmonės komanda.
Buvo galima laisvai rinktis temas,
kaip „Žmonių ir komandų motyvavi-
mas pagal įgalinimo modelį“, „Kaip
priimti kokybiškus sprendimus“,
„Komunikacijos įgūdžiai pagal NVC“
bei „Lyderio santykiai su skirtingais
žmonėmis“. Visi jie buvo remiami
komandiniu darbu, diskusijomis bei
pritaikomi konkrečioms situacijoms
bendruomenių veiklos kontekste.

Mokymai skatino ne tik asmeninį to-
bulėjimą, tačiau ir tarpbendruomeninį
bendravimą. Visi, jaunesni ir vyresni,
iš tolimosios Australijos, Amerikos ar
arčiau iš Europos susirinkę atstovai
turėjo kuo pasidalinti. Juokavome,

kad mums būtų reikėję tų dviejų die-
nų tiesiog išsišnekti bei pasidalinti
patirtimis. Taigi šie dviejų dienų mo-
kymai atnešė tiek asmeninės, tiek ir
profesinės patirties.

Įdomiausi per šiuos mokymus buvo
pokalbiai, per kuriuos paaikškėjo vie-
nas dalykas – visus mus jungia vienas
tikslas ir visi susiduriame su tokiomis
pačiomis problemomis siekdami to
paties tikslo. Per skirtingus mokymus
išmokome, kaip sėkmingai suburti
žmones, kaip bendrauti su skirtingo-
mis asmenybėmis bei kaip racionaliai
spręsti problemas. Beliko visa tai pri-
taikyti realiame gyvenime.

Ką skaito Ciuricho Lietuviškos knygos klubas?

JŪRATĖ CASPERSEN

2018-ųjų pavasaris Ciuricho Lietuviškos knygos klube buvo kiek kitoks nei paprastai. Grožinė literatūra užleido vietą istorinei literatūrai. Gal tai įtakoję, kad negrožinė literatūra dabar apamai išgyvena didžiulį pakilimą, o ir Lietuvoje minime atkurtos valstybės šimtmetį, kuris skatina atsižvelgti į mūsų valstybės ištakas, istorines asmenybes, pasinerti į dalykinius apmąstymus, aplinkos reiškinių vertinimą.

Kovo mėnesio Knygos klubo vakaronėje aptarėme Ingridos Jakubavičienės dokumentinę apybraižą „SE-SERYS. Sofija Smetonienė ir Jadvyga Tūbelienė“ (2014). Tai apie dvi bene ryškiausias tarpukario Lietuvos politinio gyvenimo veikėjas, įtakingas Lietuvos valstybės kūrimo idėjų rėmėjas, Lietuvos moterų organizacijų kūrėjas. Remiantis dokumentika ir amžininkų prisiminimais parodoma, kaip tarpukariu šios moterys derino visuomeninę veiklą su šeiminiu gyvenimu, kaip joms sekėsi, visko netekus, gyventi emigracijoje. Įdomu dar ir tai, kad abiejų moterų likimai buvo jas ir jų šeimos narius ne kartą atvedę į Šveicariją.

Gegužės mėnesio vakaronė buvo skirta dar tolesnei Lietuvos istorijai. Aptarėme Edmundo Malūko prieš porą metų parašytą istorinį romaną „Vytauto žemė“ (2016). Tai didžiulė per 700 puslapių knyga apie Vytauto Didžiojo epochos Lietuvą ir kuni-gaiškio šeimą.

Stereotipinis vertinimas iš pradžių kėlė klausimą, kaip E. Malūkas, nebūdamas istoriku, ėmėsi knygos rašymo apie iškiliausią Lietuvos istorijos žmogų – Vytautą Didįjį. Juk tai didžiulė atsakomybė?! Juo labiau, kad istorinių žinių apie Vytautą ir jo šeimą nėra daug, nėra likę net autentiško jo portreto, nežinome net kur jis palaidotas, o žinių apie jo žmoną Oną – dar mažiau. Ir vis tik E. Malūkas ėmėsi tokios užduoties. Gerai išstudijavęs Vytauto epochą, karų kronikas, gyvenimo papročius, ritualus,

Ilonos Katkienės nuotrauka.

kulinariją, senovinę lietuvių kalbą, jis pateikė Vytauto ir Onos gyvenimo pasakojimą, sukurdamas skaitytojui ryškų vaizdą, kokioje aplinkoje gyveno mūsų istorijos ryškiausia asmenybė. E. Malūkui tenka atsakomybė ir už kitų istorinių asmenybių portretus – Jogailos, Skirgailos, Švitrigailos ir jų motinos Julijonos – kurie taip, kaip pateikti ir įsitvirtins mūsų sąmonėje.

Įdomi ir šios knygos atsiradimo istorija. Rašytojas parašė knygą apie Vytautą per metus, bet ją sukritikavo leidėja, pastebėjusi, kad knygai trūksta originalumo, neva nueita pramintu taku. E. Malūko reakcija į tai buvo tokia, kad knyga „atsidūrė šiukšlių dėžėje“, o rašytojas 5 metus studijavo istorinę medžiagą apie Vytauto epochą, konsultavosi su daugeliu istorikų, etnografų, apklankė to laikotarpio svarbias vietas: Krokuvą, Marienburgo bei Vavelio pilis. Ir įdomu tai, kad naujame romane E. Malūkas XIV-XV a. Lietuvą pristato per moters – Vytauto Didžiojo žmonos Onos – prizmę. Žinome, kad moters vieta ir padėtis LDK buvo visai kitokia nei kitose Europos monarchų ir aukštumėnų dvaruose. Vytautas neva stebino kariūnus, leisdamas Onai dalyvauti vyrų pokalbiuose, joti šalia ant savo obuolmušio. Kaip lygiai!? Gal iš ten ir ateina E. Malūko apibendrinta išmintis, kad „aštrus moters protas silpną vyrą užmuša, o stipriam įpučia ugnies jėgą“ (p. 579).

Gegužės 25-osios vakaronė irgi prasidėjo ne kaip visada. Papuošėme salę Vytauto Didžiojo portretais, ateinan-

čias klubietes pasitikome su „duona ir druska“, kurią laužėme ir sūdėme, kaip Vytauto laikais buvo priimtinami garbingi svečiai. Dailininko Antano Račo sukurtame Vytauto portrete ieškojome rūsčių, karo ir kovų užgrūdinto vyro bruožų, kurie turėjo atsispindėti skaisčiame, beveik moteriškame, neapžėlusiam veide. Ar dailininko nutapytame biuste matosi, kad Vytautas neaukšto ūgio, o kairioji ranka buvusi matomai ilgesnė už dešiniąją? Ar neatėmė E. Malūkas didingumo ir vyriškumo iš Vytauto, nupiešęs jo kūno ir sielos paveikslą, sugriovęs ne vieną mitą apie mūsų didžiavirį?

Ilgai svarstėme, kodėl Vytautas net keturis kartus atleido Jogailai išdavystę, dukart pabėgo pas kryžiuočius, kodėl pasakęs: „Aš visada ginsiu ir saugosiu savo tėvoniją, Žemaičius. Dabar ir visada, ir per amžius!“ (p. 340), ne kartą padovanojo Samogitus, paskelbusius jį savo Karaliumi, Ordinui ir stėjo prieš savus draugus ir Lietuvą?

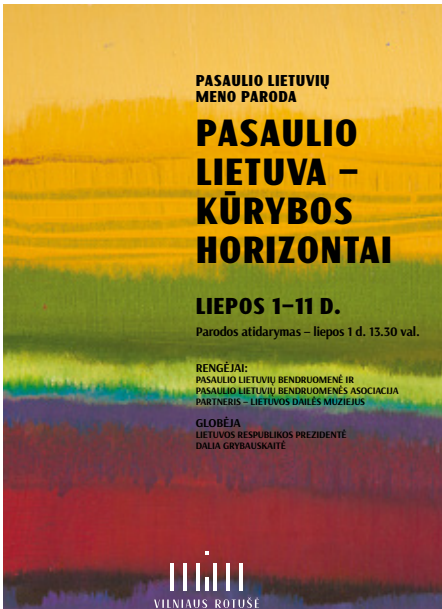
E. Malūkas ir pats prisipažino, kad Vytauto asmenybė nebuvo nepriekaištinga. Bet romane „Vytauto žemė“ – jis didingas. Pakeri jo dvasios jėga, drąsa ir išmintis. Jo išskirtinumas iš jį supančios aplinkos labai ryškus. Vytautas, priešingai nei Jogaila tapęs karaliumi, mokėjo skaityti ir rašyti, be vertėjų bendravęs su vokiečių Ordino riteriais. Vytautas, nors ir dukart pakrikštytas, liko Perkūno gerbėju.

Skalsu kalbos! Vytautas ir tapo Didžiuoju, nes buvo „prirakintas prie Lietuvos likimo, negalėjęs nei pabėgti, nei atsisakyti, nei nutolti“. O su juo ir kiti, kuriems Lietuva buvo tėvonija, kurią reikėjo ne tik mylėti, bet ir ginti. Sudimanto, Onos brolio priesaika Vytautui buvo: „Aš renkuosi tavo kelią, kuris vertas mano mirties“.

Dėkingi rašytojui Edmundui Malūkui už patirtą malonumą prisilietus prie gilios Lietuvos istorijos, jos papročių, tikėjimo, jos nuostabios senovinės kalbos. Ir tuo pačiu suvokimo, kokios asmenybės ir kaip kūrė Lietuvos valstybę.

Šešios Šveicarijos lietuvių dalyvauja Pasaulio lietuvių meno kūrėjų Šimtmečio parodoje

JURATĖ CASPERSEN

Pasitinkant Lietuvos valstybės 100-ąsias metines Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) valdyba ėmėsi suburti tautiečius plačiam prisistatymui Lietuvoje. Liepos 1 d. Vilniaus rotušės aikštėje iš daugiau kaip 30 pasaulio šalių lietuviai dalyvaus renginyje „Šimtas Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“. Jo metu veiks reprezentaciniai paviljonai, ant scenos koncertuos įvairių šalių lietuvių bendruomenių muzikantai ir meniniai kolektyvai, o pačioje Rotušėje bus atidaryta Pasaulio lietuvių meno kūrėjų paroda „Pasaulio Lietuva: kūrybos horizontalai“.

Paroda, kuri veiks iki liepos 11 d., išties yra unikali. Tai antroji pasaulio lietuvių menininkų apžvalginė paroda. Pirmoji, dar Nepriklausomybės nepaskelbtoje, bet jau Sąjūdžio dvasia gyvenačioje Lietuvoje buvo Lietuvos dailės muziejaus su kitomis kūrybinėmis institucijomis surengta 1988 metais. Toje Lietuvių išeivijos dailininkų kūrybos parodoje dalyvavo 77 autoriai iš 12 šalių. Tarp jų ir abu didieji Šveicarijos lietuviai menininkai – Juzefa Katiliūtė ir Gabrielius Stanulis. Paroda turėjo platų atgarsį ir tapo svaria paskata dailininkų kūrybos sugrįžimui į Tėvynę.

Po trisdešimties metų Pasaulio lietuvių bendruomenė, bendradarbiaudama su Lietuvos dailės muziejumi, vėl subūrė po įvairius žemynus pasisklidusius lietuvių meno kūrėjus. Parodoje eksponuojami reikšmingiausi menininkų pasiūlyti kūriniai, atrinkti iš didžiulio atsilepusių kūrėjų tarpo. Dalyvauti pakviesti 53 autoriai iš 19 šalių. Kaip skelbiama parodos anotacijoje, vienoje erdvėje bus kelių kartų įvairių šalių nūdienos menininkai, kurie savo kūryboje atskleidžia tradici-

jas, atsineštas iš gimtosios kultūrinės terpės ir paveiktas naujo platesnio aplinkos konteksto. Net trys pirmojoje parodoje dalyvavę menininkai sugrįš į antrąją parodą.

Labai džiugu, kad į Šimtmečio parodą Lietuvoje yra pakviestos šešios Šveicarijos menininkės: Rimutė Balnienė, Diana Brunner, Jolanta Mälzer, Vaida Mikliušienė, Augenija Thormann ir Laima Jokimaitė Tikuišienė.

Rimutė Balnienė su paveikslu „Saulėtekis“

Rimutė Balnienė yra abstrakčios tapybos menininkė ir tapytoja ant šilko. Ji yra Šveicarijos dailininkų sąjungos narė ir tapytojų ant šilko asociacijos narė (SPIN). Ant šilko tapo paveikslus, šalius, kitus rūbus, naudodama įvairias šilko tapybos technikas. Veda tapybos ant šilko ir fraktalų piešimo mokymus. Dalyvauja tapybos ant drobės akrilu ir ant šilko parodose.

Pasaulio lietuvių meno parodai atrinkti trys R. Balnienės paveikslai: „Saulėtekis“ (2013), „Žemės gelmės“ (2002) ir „Reljefai“ (2001).

Diana Brunner kuria keramiką, juvelyrą, tapo, fotografuoja. Visose kūrybos srityse pagrindinis dėmesys skiriamas spalvų ir formų santykiams. Keramikos darbuose formos ieškojimas vyksta minkymo, lipdymo procese, tapyboje dominuoja laisva improvizacija ir spalvų raiška. Fotografijoje fiksuoja žmones ir makropausaulio subtilybes. Dalyvavo ir surengė keletą fotografijų parodų. Pasaulio lietuvių meno parodoje eksponuojama D. Brunner skulptūra „Kaip gyvenimas“ (2015).

Diana Brunner su skulptūra „Kaip gyvenimas“

Jolanta Mälzer su paveikslu „Pėdsakas“

Vaida Mikliušienė kuria figūrines tapybos kompozicijas. Tapydama remiasi klasikinės tapybos pagrindais, bet ieško ir naujų raiškos būdų bei technikų. Daugiasluoksnią aliejinę tapybą ant drobės derina su sintetinėmis dervomis, akrilinais dažais ir kitomis medžiagomis. Vaidos kūryboje yra analizuojami moters asmenybės pokyčiai, ypač jai tapus motina, ir santykis su nauja realybe. Pasaulio lietuvių meno parodoje dalyvaus V. Mikliušienės kūrinys „Sapnai tampa tikrove“ (2017).

Jolanta Mälzer kuria emocionalią abstrakčiąją tapybą, piešia. Dalyvauja bendrose parodose Šveicarijoje ir yra surengusi 3 asmenines parodas. Pasaulio lietuvių meno kūrėjų parodai atrinktas J. Mälzer akrilu ant drobės ir mišria technika tapytas paveikslas „Pėdsakas“ (2015).

Vaida Mikliušienė su paveikslu „Sapnai tampa tikrove“

Augenija Thormann su paveikslu „Idėja“

Augenija Thormann tapo abstrakčias ir dekoratyvias struktūrines kompozicijas. Darbuose dominuoja fantastika, energetika, vidinės jėgos. Tapo paveikslus religine tematika. Pirmą parodą surengė 1975 m. Yra dalyvavusi parodose Vokietijoje, Australijoje, Lenkijoje ir Lietuvoje. Europos meno simpoziume ir tarptautinėje parodoje Prancūzijoje 2004 m. pelnė II premiją ir medalį. Atstovavo Lietuvai parodose Strasbūre ir Jungtinių Tautų rūmuose Ženevoje (2005). Pasaulio lietuvių Šimtmečio parodai atrinkti du A. Thormann kūrybos darbai: „Idėja“ ir „Meditacija“, tapyti 2016 metais.

Laima Tikuišienė su menine fotografija „Mano Vermeer. Pianistė“

„Mano Vermeer. Pianistė“ (2016 m. Milda Daunoraitė M. Sogno fondo „SOS Talents“ koncerte Paryžiuje) ir „Mano Vermeer. Bardas ir Altistė“ (2017 m. Poezijos pavasario akimirka Ženevoje, kurioje užfiksuoti Domantas Razauskas ir Greta Staponkutė).

Laima Jokimaitė Tikuišienė kuria fotografijos srityje, fotografuoja įvykius, peizažus, portretus, komponuoja fotografijas su dailės kūrinių reprodukcijomis. Pasaulio lietuvių meno parodoje L. Tikuišienė dalyvauja su dviem meninės fotografijos darbais, kuriuose ji naudoja olandų dailininko Vermeer paveikslų reprodukcijas ir talentingų Lietuvos žmonių portretus.

Džiaugiamės ir didžiuojamės skaitlingu Šveicarijos lietuvių atstovavimu Pasaulio lietuvių meno kūrėjų parodoje, skirtoje atkurtos Lietuvos valstybės 100-osioms metinėms paminėti.

Penkios savaitės *Mercy Ships* laive

LINA MALINAUSKAITĖ

Prieš porą metų aš pradėjau domėtis galimybėmis išvykti padirbėti su misija. Taip sužinojau apie *Mercy Ships* – tarptautinę krikščionišką organizaciją, sukviečiančią bendraminčius specialistus iš viso pasaulio dirbti ligoninė paverstame didžiuliame laive, kuris švartuojasi skurdžiausių vakarų Afrikos valstybių uostuose. Ši organizacija kiekvienais metais tampa vis žinomesnė ir populiarsnė Šveicarijoje. Šiuo metu *Mercy Ships* dirba apie 20 šveicarų. Lietuvoje ji, deja, dar nėra labai žinoma. Man asmeniškai teko malonumas susipažinti laive tik su vienu lietuviu – visos ilgametės laivo įgulos labai gerbiama ir mylimu akių chirurgu iš Vilniaus, kuris atvyksta padirbėti ten kiekvienais metais.

Nuotraukos iš asmeninio Linos Malinauskaitės archyvo.

Mercy Ships veikia jau 40 metų, todėl visi būtini žingsniai darbinantis yra gerai paaiškinti ir organizuoti. Reikia laiko praeiti privalomą Afrikos kontinento skiepų programą ir tai buvo vienintelis mano darbdavys, pagėdavęs gauti iš manęs šventiko arba mano dvasinio lyderio rekomendaciją. Taip pat man pačiai reikėjo apmokėti visas kelionės išlaidas. Ir man tai buvo nuostabi patirtis!

2017 metais aš dirbau *Mercy Ships* operacinėse 2 kartus: 2 savaites Benine ir 5 savaites Kamerūne.

Mano slaugytojos anestezistės darbas nieko nesiskyrė nuo darbo vakarų Europoje – naujausia aparatūra, įprastiniai medikamentai ir tie patys darbo standartai kaip Šveicarijoje. Labai skyrėsi pacientai. Afrikoje žmonės dažniausiai patys turi apmokėti visas gydymo išlaidas ir labai didelė dalis žmonių negali sau leisti medicininės pagalbos. Todėl dažnai medikams ten tenka imtis taip toli pažengusių ir įsisenėjusių ligų atvejų, kokių jau nesutiksi Vakarų pasaulyje. Pacientai Afrikoje būna labai kantrūs, net vaikams beveik neverkia jei jiems skauda, nes visiems jiems operacija laive yra vienintelė galimybė atsikratyti žalo-

jančio ir atstumiančio fizinio defekto. Juk daugelyje Afrikos šalių iki šiol fizinės kūno ydos priimamos kaip praeikimas arba blogųjų dvasių darbas ir tokie žmonės būna tiesiog išstumiami iš bendruomenės gyvenimo....

Skyrėsi ir darbas su kolegomis (gera prasme). Laive vyrauja labai geranoriška atmosfera, ir tai yra tikras malonumas dirbti ranka rankon ir gyventi nors ir nedidelėse uždaroose patalpose, bet tarp bendraminčių. Labai įdomu buvo bendrauti, mokytis ir mokytis iš vietinių kolegų, kurių labai daug įdarbinama kiekvienoje laivo sustojimo šalyje ir kurie, tiesa sakant, dažnai sunkiai suprastavo, kaip galima palikti gerai apmokamą darbą savo šalyje ir išvykti dirbti be užmokesčio į skurdžiausius kraštus? Diskusijos tokiomis temomis sukelia tiek minčių ir idėjų! Gal su laiku pasimiršta sutiktų žmonių vardai, bet ne jų veidai ir ne tokie pokalbiai.

Todėl man šios kelionės buvo dvasiškai labai prasmingos. Galimybė tiesiogiai padėti kenčiantiems, investuojant savo laiką, žinias ir jėgas, suteikė man daugiau pasitenkinimo nei piniginių aukos kalėdiniais laikotarpiais iki šiol. Ir kartu man tai buvo didžiulis nuotykis, net įdomesnis nei atostogos egzotiškuose kraštuose. Aš galėjau bendrauti ir diskutuoti su kolegomis iš viso pasaulio, dalintis skirtinga patirtimi, gyvai susipažinti su Afrikos kontinentui būdingomis ligomis ir aplankyti šalis, kurios nepatenka į populiariojo turizmo žinytus. Esu tikra, kad aš dar ne kartą mielai sugrįšiu į *Mercy Ships*, kur kiekvienas pasitinkamas su šypsena ir toliau domėsiuosi galimybėmis grąžinti bent šiek tiek žinių, pagalbos ir palaikymo, kurių aš tiek daug gavau iš Lietuvos ir Šveicarijos!

Gal tokia galimybė būtų įdomi ir tau? *Mercy Ships* laive reikalingos kiekvieno rankos, ne tik medikų. Aš mielai pasidalinsiu asmeniniais patarimais, o pradžiai visa būtina informacija yra čia: www.mercyships.ch

Šv. Jokūbo kelias – dovana sau pačiam

ARŪNAS VISMANTAS

Kai kurios svajonės užauga labai didelės. Jos tampa įkyriomis idėjomis ir neduoda ramybės, kol pavirsta tavo paties gimtadienio dovanomis. Penkerius metus pamažu manyje augusi mintis nueiti šv. Jokūbo kelią tapo mano paties sau padovanota dovana gimtadienio proga. Tą dieną nusprendžiau ir visiems pradėjau girtis, kad nepersigalvočiau: Kai tik nutirpsta sniegas – keliauju šv. Jokūbo keliu!

Kodėl Jokūbo kelias? Todėl, kad tai ne šiaip savaitgalio hiking'as. Tai galinga tradicija! Pėsčiomis į miestą, kur palaidotas Šv. Jokūbas. Šv. Jono iš Naujojo Testamento brolis, vienas iš artimiausių Jėzaus mokinių. Dėl to Santjagą dar 1189 m. Popiežius Aleksandras III paskelbė šventuoju miestu. Pagal popiežiaus ediktą piligrimams, kurie atvyksta į Santjagą šventaisiais metais (kai liepos 25-oji yra sekmadienis), visiškai atleidžiamos nuodėmės, o praėjus kelią kitais metais – užskaitoma pusė skaisdyklos. Žmonės į Santjagą keliauja jau šimtus metų ir sakoma, kad piligrimu gali vadintis tik tas, kuris eina ne į Romą ar Jeruzalę, o į būtent į Santjagą. Mano pasirinktas Camino Francés – vienintelis iš daugybės piligrimų kelių, kuris yra įtrauktas į UNESCO kultūros paveldą. Jis prasideda Prancūzijos pasienyje, baskų krašte nuostabaus grožio miestelyje Saint-Jean-Pied-de-Port. Nuo jo iki Santjago beveik 800 kilometrų. Nors didžioji dalis piligrimų, pasiekę Santjagą, kelionę dar pratęsia iki miestelio Fisterra. Jo pavadinimo lotyniška kilmė viską paaiškina – Finis Terrae – žemės pabaiga. Toliau anuomet buvo tik vandenynas. Sutikite – neblogas gimtadienio dovanos aprašymas?

Gegužės 1 – osios popietę stoviu Garaži (taip baskų kalba vadinamas miestelis Saint-Jean-Pied-de-Port) turizmo informacijos centre ir prašau išduoti man Piligrimo pasą.

– Šiandien nebekeliaukite. Artimiausias miestelis tik už 25 km ir jis beveik 1,5 km aukštyje, o nakvynę jūs tikrai rasite vienoje iš alberge (taip vadinami piligrimų namai, kurių daugybė visame

Klaipėdiečiai: Andrius, Viktorija ir Arūnas. Autoriaus nuotrauka

kelyje). Nakvynė juose su piligrimo pasu kainuoja tik 5 – 8 eurai, – patarė man.

Piligrimui be paso dar būtinai reikia kuprinę papuošti kriaukle ir įsigyti lazda. Kad lengviau atskirčiau – savojoje išdrožinėjau datą ir pririšau trispalvę juostelę.

Pirmieji įspūdžiai ir pirmųjų žingsnių laukimas neleidžia užmigti. Kalbuosi su savimi: "Ne, sunkumų kilti neturėtų. Fizinė forma po prieš savaitę įveikto Ciuricho maratono puiki. O čia gi bėgti nereikės. Tik eiti. Ar gali būti problema nueiti 40 kilometrų per visą dieną, jei nubėgti tam nereikia nė 4 valandų? Už camino nuėjimą – pusė nuodėmių – neblogai, bet ką daryti su kita puse? Vieno camino man nepakaks? Paskutiniai šv. Jokūbo metai buvo 2010-aisiais, artimiausi bus 2021-aisiais, o po to – 2027-aisiais. Ar aš negalėjau palaukti iki 2021m. ?..."

Diena prasideda anksti. 6 val. aš jau su kuprine tarpduryje. Pirmą kartą išeidamas šūkteliu vis dar pusryčiaujantiems: „Buen camino!“ Nuo šiol taip sako vienas kitam visi. Daugybę kartų su kiekvienu sutiktu kelyje apsisieksim Buen camino ir šypsena.

Keičiasi miesteliai ir žmonės. Kelias kyla ir leidžiasi. Per mišką, per kaimą, per vynuogynus, greta magistralės. Buen

Camino ir greta tavęs jau kitas žmogus su savo istorija. Albergėse bendros vakarienės ir ilgos kalbos su pilnomis taurėmis Vino Tinto. Kas vakarą kita albergė, kiti žmonės, kitos istorijos. Jų daugybė iš viso pasaulio. Pernai camino praėjo apie 300 tūkstančių piligrimų.

Pirma savaitė prabėga labai greit. Už nugaros palikdama apie 280 kilometrų. Bet vieną rytą supratau, kad mano kojos eiti nebenori. Sąžiningiau pasakius – ne labai gali. Jos tiesiog skauda. Labai. O ir kitų piligrimų dienotvarkėje ir kalbose vis daugiau vietos užima kojų tema. Vakaraš jos ilgai ir kruopščiai trinamos tepalais ir masažuojamos, tvarstomos. Rytais vis atsargiau ir ilgiau aunami batai. Vis sunkiau žengiami pirmieji žingsniai. Vis dažniau pagalvoju, kad vienas geriausių pastarojo laiko pirkinį tai mano lazda. Kartą ją pamiršau albergėje ir susukau papildomus 5 kilometrus. Be lazdos – niekaip. Be bažnyčių, muziejų, kavinių, kur piligrimai užsuka nusifotografuoti ir užsidėti antspaudą piligrimo pase (pakeliui net kelis kartus per dieną piligrimai štampuoja pasą ir tai tampa įrodymu, kad kelias praeitas sąžiningai), jau antrąją savaitę būtina lankymo vieta absoliučiai daugumai pasidaro vaistinė. Po apsilankymo čia skausmai nuslūgsta ir vėl daugiau džiaugsmo teikia bendravimas su kitais pilgrimais.

Kas kartą apsigyvenant albergėje užduodamas klausimas: „Iš kur tu?“ Atsakau: „Lituania“ arba „Lithuania“ arba „Litauen“. Ir vis aš vienintelis toks ir niekas nepamena, kada paskutinį kartą buvo iš Lituanijos kažkas. Santo Domingo de la Calzada Alberge administratorius pateikė man visą statistiką: 13 – tas lietuvis šiemet ir 430 – tas nuo 1999 m. kuomet užvesta ši knyga. Mano pirmasis klausimas apsistojus – ne kelintą vakarienę ar kur dušas, o kada pas jus buvo paskutinis lietuvis? Ir įsivaizduokite mano nuostabą, kai kartą aš išgirstu atsakymą: "Ne buvo. Yra. Taip, šiandien yra vaikas iš Lietuvos". Įeinu į kambarį ir nors jame daug žmonių pasisveikinu garsiai ir lietuviškai: „Laba diena!“ „Labas“, – man atsako Audrius – Lietuvos kariuomenės karininkas, vyr. leitenantas iš Klaipėdos Dragūnų bataliono. Dabar mes ne tik du iš Lietuvos, mes du iš Klaipėdos! Be ilgų aptarinėjimų tampa abiem aišku, kad 40-45 km atkarpa dienai yra pats tas ir tik smulkmena, kad gerą pusvalandį rytais užima kojų bintavimas. Kiek gi čia liko. Pusė kelio jau nueita. O 21 diena – gražus skaičius! Per 21 dieną Jokūbo keliu iki žemės krašto! Puiku! Tai tampa nauju tikslu. Reikia tik išlaikyti tą patį ėjimo tempą. Nuo 6 val. ryto iki pietų apie 25 km. ir popiet dar kokius 18 km. Apie 16 – 17 val. mes iškilmingai šlubuodami pasiekiam naują nakvynės vietą.

Camino iškrečia ir dar vieną klaipėdietišką staigmeną. Jau būdamas kelyje skaitydavau vienos merginos kasdien paskelbiamą dienoraštį. Ji, kelionę pradėjusi keliomis dienomis anksčiau, keliauja kažkur priekyje. Kartą stabteliu vieno miestelio aikštėje. Ne, ne kavos pertaukėlei, tiesiog – apsidairyti. „Ar tai ne Viktorija?“ Ji leidžiasi pagrindinė miestelio gatve nuo bažnyčios link manęs. Mojuoju. Apsikabiname kaip seni draugai. Ji taip pat iš Klaipėdos! Kažin kada kitą kartą camino susitiks trys klaipėdiečiai iš anksto nesusitarę? Viktorija primena man apie Botafumeiro. Skaičiau apie tai, bet visai buvo išgaravę iš galvos. Tai – didžiulis smilkytuvas Santjago Katedroje, kurį Šv. Mišių metu virš piligrimų galvų įsiūbuoja aštuoni vyrai. Ir šis didžiulis indas, švytuodamas virš piligrimų galvų, pripildo visą Katedra miros kvapo. Deja, tai vyksta ne kiekvieną dieną. Bet man būtinai reikia pamatyti tai! Jau vien dėl to galima eiti camino dar kartą.

Trečioji savaitė tampa tylesnė. Piligrimų veiduose ir eisenose akivaizdžios nuovargio žymės. Santjagas artėja ir Šv. Jokūbo statulos apkabinimas Santjago Katedros altoriuje (tai vienas iš tradicinių piligrimų ritualų) atrodo vis realesnis. Dar kelios dešimtys susitikimų su neįtikėtinais žmonėmis: su šeima iš Argentinos, kurios tėvelis neša mažylį ant pečių, o mamytė – visos trijulės mantą; su golfo aikštynų vadovu, kuris metė darbą dėl onkologinės ligos ir dabar keliauja, kad sutiktų vienišą blondinę; su šmaikščiu menininku iš Rio, kuriam patinka piešti duobes ant lygaus asfalto tam, kad žmonės truputį plačiau atsimerktų; su kūno kultūros mokytoja iš Italijos, kuri pasisiūlo mums paruošti vakarienę ir jos metu nuolat mus vadina durniais, nes normalu yra eiti tik po 25 km. per dieną; su 19-mete iš Hanoverio, kuri, pabaigusi šį camino, savo kūną papuoš dar viena tatuiruote, šį kartą – su jos pirmosios albergės spaudo kopija ir dar su dešimtimis kitų žmonių, kurių istorijos buvo pasakojamos nuoširdžiai, kaip kalbantis seniems geriems draugams...

Devynioliktą kelionės dieną – Santjagas, Katedros aikštė. Sėdžiu ant aikštės grindinio ir bandau suvokti, kad tai ne sapnas. Bet reikia skubėti susitvarkyti formalumus. Piligrimų centre tenka pastovėti valandą eilėje, kad gautum paskutinį spaudą, o kartu ir savąjį compostelą (dokumentą patvirtinantį apie pi-

ligimų kelio nuėjimą).

– Jūs važiavote dviračiu? – pakelė akis į mane piligrimų centro atstovė.

– Ne, aš ėjau pėsčias.

– Jūs pradėjote gegužės 2d.? – pasitiksline.

– Taip.

– Po kiek kilometrų per dieną jūs eidavote?

– Ne mažiau 40 – ties, o kartais ir visa 50, – mano šlubuojanti eiseną ir odos įdegis paliudija tai, ką sakau, bet tam prireikia kelių sekundžių.

– Kitą kartą dėkite spaudus pase dažniau, – išgirstu pamokymą kitam caminui. Į mano pasą pliaukšteli spaudas, o į dokumentą įrašoma mano pavardė. Palengvėja.

Laikas išpildyti kitas piligrimų tradicijas. Šv. Jokūbo kriptos lankymas, statulos apkabinimas. „O kur man rasti Portico de la Gloria, kad galėčiau paliesti koloną?“ – klausiu Katedros muziejaus darbuotojos. „Deja, ši Katedros dalis dabar restauruojama. Ten patekti negalima. Jums turbūt teks atkelti dar kartą – nusišypso ji, – praėjote prancūziškuoju, bet dar yra ir šiaurinis, ir portugališkas, ir daugybė kitų kelių vedančių į Santjagą. Buen camino“.

Piligrimų mišios. Bažnyčia pilnutėlė žmonių ir kažkokios ypatingos nuotikos. Vargonai, giesmės, aštuoni vyrai prie smilkytuvo. O linkint vienas kitam ramybės – apsikabinimai ir ašaros akyse.

21-ma kelionės diena – Fistera. Nueita 1350 000 žingsnių. Sveikinu, Audriau – be tavęs kelias būtų buvęs sunkesnis. Dzingteli du stiklai vyno. Rytoj nereikės bintuoti kojų, o po savaitės gal jau vėl galėsime lipti laiptais ne pristatomuoju žingsneliu. Camino praeitis. Puikus saulėlydis ant žemės krašto.

„Sveikas. Sveikinu. Ar pajutai Dievo artumą eidamas camino?“, – parašė man žinutę senas draugas Gintas. Atsakiau taip: "Dievas buvo žmonėse, kuriuos sutikau. Jis kalbėjo jų lūpomis ir žiūrėjo į mane jų akimis. O kai buvau vienas – tai iš išgirstų žodžių lipdžiau savo naujas mintis."

O jos ir vėl auga. Gal ir vėl taps dovanomis. Kitas kelias? Šiaurinis? Gal 2021-aisiais?

Tegu auga.

Kelionės pabaiga. Autoriaus nuotr.

Pro Baltikum viešas renginys Berne „100 metų Baltijos šalims“

JŪRATĖ CASPERSEN

Birželio 16 d. šveicarų parlamentinė grupė *Pro Baltikum* surengė Berne viešą renginį Baltijos šalių valstybių šimtmečiams paminėti. Ši grupė įsikūrė 1991 metais kaip tiltas tarp Šveicarijos ir Lietuvos, Latvijos ir Estijos Parlamentų. *Pro Baltikum* iniciatyva 2016 m. Ciuricho Rotušėje buvo paminėtas Šveicarijos ir Baltijos valstybių diplomatinio santykių atkūrimo 25-metis. Lietuvių, latvių ir estų bendruomenėms Šveicarijoje ištis didelė garbė būti globojamiems tokios organizacijos. Renginys „100 metų Baltijos šalims“ vyko istorinio pastato didingoje „Empireaal“ salėje, kurioje 1848 metais buvo pasirašyta Šveicarijos Konfederacijos Konstitucija. Šiandien čia aukštos klasės restoranas „Zum Äusseren Stand“.

Ambasadorė V. Zeitler, ambasadorius A. Krivas ir ŠLB pirmininkė J. Caspersen įteikia lietuviškas dovanas Šveicarijos užsienio reikalų ministrui Ignacio Cassis. V.Meylan nuotr.

Susirinkusius pasveikino *Pro Baltikum* prezidentas, Šveicarijos Parlamento narys Verneris Luginbiulis (Werner Luginbühl). Jis pasidžiaugė, kad tarp keliasdešimt susirinkusių svečių šventėje dalyvavo visų trijų Baltijos valstybių ambasadoriai Šveicarijai, keleto kaimyninių šalių ambasadoriai, visų trijų Baltijos valstybių Garbės konsulai ir lietuvių, latvių bei estų tautinių bendruomenių atstovai.

Susirinkusius taip pat pasveikino Latvijos Respublikos Parlamento narys Vaiko Spolitis.

Pagrindinį pranešimą šventėje skaitė Vyriausybės narys (Bundesrat) Užsienio reikalų ministras Ignacio Cassis. Jis prisipažino, kad jam netekę lankytis Baltijos šalyse, bet daug apie jas žino. Ministras pasidžiaugė sparčiu mūsų valstybių klestėjimu po Nepriklausomybės atstatymo ir išvardijo sėkmės projektus, kurie buvo įgyvendinti už Šveicarijos Konfederacijos paramą Baltijos šalims per Sanglaudos fondą.

Lietuvos Respublikos Ambasadorė Berne Valentina Zeitler, Lietuvos Nuolatinės atstovybės prie Jungtinių tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje vadovas

ambasadorius Andrius Krivas ir Šveicarijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Jūratė Caspersen įteikė Užsienio reikalų ministrui Ignacio Cassis dedikuotą Mariaus Jovaišos fotoalbumą „Neregėta Lietuva“ Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečio proga. Kadangi Lietuvos Respublikos ambasada Berne uždaryma nuo 2018m. rugpjūčio 6d., buvo tuo pačiu atsisveikinta ir padėkota už Šveicarijos prielankumą ir paramą Lietuvai.

Išsamų ir įdomų pranešimą šia proga padarė vokiškos Šveicarijos dalies dienraščio Neue Zürcher Zeitung (NZZ) Šiaurės Europos korespondentas Rudolfas Hermanas (Rudolf Hermann). Jis yra žinomas kaip geriausias Baltijos šalių žinovas. Mums,

Pro Baltikum sekretorius Hansas Grafas (antras ir kairės) su jo globojamais lietuvių, latvių ir estų tautinių bendruomenių atstovais.

Su Šveicarijos užsienio reikalų ministru Ignacio Cassis (centre).
Iš kairės: J. Caspersen, V. Zeitler, B. Zeitler, R. Krivienė, V. Meylan,
A. Krivas, V. Kinčiūtė Kern.

lietuviams, pasirodė, kad jo kalboje Lietuvai buvo skirta itin daug dėmesio. Tad po paskaitos neslėpėme savo džiaugsmo ir padėkojome pranešėjui už prielankumą Lietuvai ir lietuviams.

Oficialiąją dalį baigė *Pro Baltikum* sekretorius Hansas Grafas (Hans Graf) apžvelgdamas įvairiapusių - oficialius ir neoficialius - kontaktus tarp mūsų šalių, ne tik šiandieninius, bet ir tuos, kurie buvo daug anksčiau, nei šiomet minima jubiliejinė data.

Neoficialioji šventės dalis tęsėsi nuostabiame Er-lacherhof vilos sode, kur susirinkusius su Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybių jubiliejais pasveikino Berno miesto meras Aleksas fon Grafenrydas (Alex von Graffenried).

Nuoširdžiai džiaugėmės, kad Baltijos šalys turi tokius geranoriškus draugus Šveicarijoje, tikrus savo šalies šeimininkus, kurie gerbia ir vertina jų šalyje gyvenančius kitataučius.

Poezijos pavasaris Šveicarijoje

VIRGINIJA
SIDERKEVIČIŪTĖ

Jau septintą pavasarį paeiliui Šveicarijos lietuviai džiaugėsi galimybe išgirsti poetus iš Lietuvos. Gegužės 13 d. Bazelyje ir gegužės 14 d. Zenevoje vyko tarptautinio Poezijos pavasario (toliau – PP) renginiai. Šiomet mus aplankė trys kūrėjai iš Lietuvos: Raminta Naujanytė (dainų kūrėja ir atlikėja, televizijos ir radijo laidų vedėja, pedagogė), Gytis Norvilas (poetas, vertėjas, eseistas, „Literatūra ir menas“ redaktorius) ir Dainius Dirgėla (poetas, dramaturgas, fotografas).

Gegužės 13 d. beveik tiesiai iš lėktuvo svečiai atskubėjo į Lesegellschaft patalpas prie Bazelio katedros. Šioje įspūdingoje skaitykloje prie Reino renkamės jau nuo 2015 m., kai lietuvių Vilijos Handschin vyro Luko rekomendacija baigėme varginančias renginio vietos paieškas. Per salės langus matyti Reinas ir Katedros keltas per jį, žydintys kaštonai, o pačioje skaitykloje lentynos pilnutėlės senovinių raštų. Jaukesnę vietą poezijos skaitymams tikrai sunku būtų surasti.

Klausantis Gyčio Norvilo ir Dainiaus Dirgėlos aiškėjo ir jų kūrybos pagrindiniai požymiai. Dainiaus eilė-

raščiai išsiskiria postmodernia kalba, žaismingumu, aiškiai jaučiamas poezijos stereotipų laužymas. Jis, kaip niekas kitas, lietuvių poezijoje moka pokštauti; tiek žaisdamas, išardydamas ir vėl surinkdamas savo knygų pavadinimus, tiek pasakodamas apie savo / vyro vidinę moterį ir jos / moters vidinį vyrą ar galų gale lygindamasis išvaizda ar rašomų eilėraščių turiniu su Sigitu P. autorius kviečia žaisti, pokštauti ar bent jau nusišypsoti. Dėl pasirinktos Dainiaus Dirgėlos kalbėsenos formos jo kūrybos jokių būdu negalima pavadinti per „lengvą“ ar lėkštą. Yra manančių, kad tai lyrika, skirta aukštesnio nei vidutinio intelekto skaitytojui. Kritikai labai palankiai vertina Dainiaus lyrikos rinkinius; yra netgi teigiančių, kad jo knygos – tai raktas į XXI-ojo amžiaus pradžios lietuvių poeziją. Dainius susirinkusiesiems įsimins kaip nepakartojamas buities ir būties / kasdienybės poetas.

Gytis Norvilas renginio metu prisipažino, kad jam labai svarbus vizualumas, eilėraščio forma. Poetas eksperimentavo ir skaitė vieną savo eilėraščių įvairiomis kryptimis, vietoje kūrė papildomus teksto variantus. Kiti autoriaus tekstai panašūs į užkalbėjimus, kuriuos nepailstamai kartoja

šamanai, litanijas ar kitus sakralinius tekstus – tiek ritmas, tiek tekstas įtraukia klausytojus lyg magija į teksto, pasąmonės klotus ir bent jau skaitymų metu iš ten ištrūkti nėra nė mažiausios galimybės. Ypatingai palankiai kritikai sutiko G. Norvilo poezijos rinkinį „Grimzdimas“. Ši knyga buvo išrinkta kūrybiškiausia 2017 m. knyga ir pelnė vieną iš labiausiai tarp kūrėjų vertinamų Jotvingio premiją, kuri įteikiama per festivalį „Poetinis Druskininių ruduo“. Apie dar vieną labai kūrybišką leidinį Gytis pasakojo jau ne renginio metu. 2018 m. vasario 2 d. „Literatūra ir menas“ buvo išleistas „švarus ir skaidrus“, t.y. tuščias. Visas jo tiražas buvo išpirktas; tai buvo perkamiausias numeris per visą leidinio istoriją. Šiuo iššūkiu redakcija norėjo atkreipti visuomenės dėmesį į kasmet blogėjančią kultūrinių leidinių padėtį.

Tarp Dainiaus ir Gyčio eilėraščių su savo kūryba supažindino ir Raminta. Jauna dainų atlikėja ir kūrėja, radijo bei televizijos laidų vedėja nustebino savo betarpišku bendravimu su publika ir natūralumu. Raminta trykšta jaunatviška energija, todėl net nenuostabu, kad dar besimokydama mokykloje buvo visų įmanomų susivienijimų, būrelių narė, netgi svajojo apie politinės karjerą. Tačiau kiek vėliau supra-

Šveicarijos lietuviai su poetais Bazelyje. Dainiaus Dirgėlos nuotrauka.

to, kad savo kūryba gali turėti didesnę poveikį, nei būdama politike – ši sritis jai atrodo per daug sustabarėjusi ir per mažai dinamiška.

Tiek Bazelyje, tiek ir Ženevoje susirinkusieji turėjo daug klausimų svečiams. Juos atpasakoti nėra šio straipsnio tema, visgi norisi kiek plačiau apsisioti ties dar prieš renginį socialiniuose tinkluose prasidėjusios diskusijos dėl kuriančių Šveicarijos lietuvių noro skaityti savo kūrybą PP renginių metu. Vieni iš norinčiųjų nudžiuginę publiką savo kūryba gana agresyviai puolė vadinti patį Poezijos pavasario festivalį sustabarėjusiu, biurokratišku, neatviru naujoms idėjoms, kiti nuosaikiai ir gana kukliai teiravosi dėl galimybės pristatyti savo kūrybą renginio metu. Pati idėja iš esmės yra įdomi, tačiau yra vienas didelis BET: ar metai iš metų į PP renginius ateinantys poezijos mėgėjai yra patys pasiruošę ir ar jie nori klausytis taip kartais atkakliai į sceną besiveržiančių rašančiųjų? Kad šie renginiai iš viso vyktų, nuo pat pirmųjų PP rengimo metų Šveicarijoje renginio organizatoriai turėjo labai pasistengti ir prirėkė nemažai laiko „užsiauginti“ tokių renginių publiką. Į skaitymus pastaraisiais metais susirenka gausus būrys klausytojų, ateina žingeidūs, li-

teratūrą ir poeziją mėgstantys žmonės. Ir turbūt nereikia niekam aiškinti, kad jie ateina pasiklausyti geros, rinktinės poezijos, o ne grafomaniškai suregzėtų eilučių, kuriomis žavisi tik „poetų“ giminės, draugai ir bičiuliai. Minėta publika šiems „poetams“ pranašauja genijaus kelią ir linki kuo greičiau parašyti ir išleisti knygą, kurios vėlgi nekantriai laukia vien „kūrėjo“ giminės ir bičiuliai. Būkim atviri, juk būtent

tokios „kūrybos“ yra priversti klausytis susirinkusieji, kai į sceną leidžiama lipti visiems, kas to pageidauja (tai tenka stebėti festivalių ir įvairių skaitymų metu). Į PP renginius Šveicarijoje atvyksta pripažinti, dažnai po kelias ar keliolika poezijos knygų išleidę poetai. Jei ir tarp Šveicarijos lietuvių ateityje atsirastų tokių, su džiausmu pakviesime juos į poezijos skaitymus.

Kiekvienais metais Šveicarijoje vykstantis Poezijos pavasario festivalis stiprėja, didėja renginiu besidominčių ir jį remiančiųjų skaičius. Ypačinga padėka ir šiemet tenka Lietuvos Rašytojų sąjungai, Rašytojų klubui ir jo vadovei Janinai Rutkauskienei bei renginių Šveicarijoje partnerei LR Nuolatinei atstovybei prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje ir ambasadoriui Andriui Krivui. Nuoširdi padėka visiems rėmėjams: J. ir E. Brazaičiams, R. Baublytei-Fischer, G. Krysen, R. ir A. Krivams, A. ir J. Kurmanavičiams, L. ir V. Tikuišiams, V. ir R. Šukaičiams, M. Matulaitytei-Feldhausen, V. ir A. Pintveriams, V. Gaučaitėi-Wittich, D. Mašanauskaitei ir G. Šiupšinskiui, S. ir V. Zabulioniams, I. ir S. Žukliams. Tik jūsų visų dėka vyksta kasmetiniai Poezijos pavasario skaitymai Šveicarijoje.

Skrajutės, kviečiančios į Poezijos pavasarį.

Atsisveikinimas su Ambasada

ŠLŽ INFORMACIJA

Š.m. birželio 16 d. Lietuvos Respublikos ambasada Šveicarijoje pakvietė Šveicarijos lietuvius į gražiąją „Zunftsaal zum Mohren“ salę paskutinį kartą į „Atsisveikinimo su Ambasada“ renginį. Po kelių savaičių 11 metų veikusios ambasados užsivers lietuviams Kramgasse nr.12 durys.

Tradiciškai mūsų Ambasados tautiečiams skirti renginiai buvo istorinio turinio, tad ir šiemet susitikome su Lietuvos istorikais. Mus aplankė Vilniaus universiteto profesoriai dr. Raimonda Ragauskienė ir dr. Aivas Ragauskas.

Dr. Aivo Ragausko paskaitos tema „Lietuvių studijos užsienyje XVI-XVIII a. ir studentai iš Lietuvos Šveicarijoje“. Temai iliustruoti atsi-vežėme Fribūro universiteto lietuvių studentų korporacijos „Lituania“ vėliavą. Jai beveik 100 metų. Pasak dr. A. Ragausko, Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimas švietimo srityje prasidėjo dar XVI a., taigi kalbame apie 450 metų istoriją. Senojoje epochoje Lietuvos jaunuomenės studijuota trijuose Šveicarijos universitetuose: Bazelio, Ciuricho ir Ženevos.

Prof. Raimonda Ragauskienė pristatė savo naujausią knygą apie Radvilų

giminę: „Mirties nugalėti nepavyko: Biržų ir Dubingių kunigaikščių Radvilų biologinė istorija“ (2017). Pasak jos, biologinis istorijos matas yra svarbi integralios istorijos dalis, praplečianti mūsų žinojimą apie praeities visuomenę, jos konkrečius individus ir grupes. Studijoje išanalizuota 52 Radvilų giminės atstovų duomenys: jų fizinė ir psichinė sveikata, gyvenimo trukmė, mirtis ir jos priežastys, šeimos struktūra ir jos modelis.

Trečia tą dieną pristatyta knyga - tai Valentinos Zeitler istorinis romanas

„Tūžli pinigų galia“. Tai šeštasis ambasadorės romanas ir tam tikra duoklė Šveicarijai (apie ją atskiras šiame numeryje V. Zeitler straipsnis).

Po „rimtosios“ dalies kalbėjome apie daugialypį atsisveikinimą. Šveicarijos lietuviai atsiveikino su Ambasada ir maloniais ambasados darbuotojais, o ambasadorė Valentina Zeitler ir ambasados reikalų vedėja Lina Kaiser savo ruožtu – su Šveicarijos lietuviais ir Šveicarija. Trečiasis ministras patarėjas Eduardas Petkevičius tęs darbą LR konsulate Ženevoje.

Atsisveikinant su ambasadore Valentina Zeitler atminimui nuo ŠLB – šveicariškas skambalas (prie istorinės „Lituanios“ vėliavos) Valdonės Meylan nuotr.

Ambasadorės Valentinos Zeitler ATSISVEIKINIMAS Atviras laiškas

Mieli tautiečiai!

Rugpjūčio šeštąją nuo pasta-to pačioje Berno širdyje - centrinėje miesto gatvėje Kramgasse dvylika - bus nukabinta čia ilgokai plevėsavusi Lietuvos Respublikos vėliava. Vien-uolika metų istoriniame, nuo vi-du-ramžių laikų išlikusiame audinių gildijos name buvo įsikūrusi ir veikė mūsų šalies ambasada. Nesiimu šian-dien vertinti visos jos egzistavimo lai-

kotarpio veiklos, tačiau man teko gar-bė vadovauti šalies atstovybei trejus paskutiniuosius metus. Pasisekė, kad būtent per šį laikotarpį pažymėjome svarbias šaliai ir kiekvienam iš mūsų datas: kartu su lietuvių bendruome-ne, diplomatinio korpusu, draugais iš Šveicarijos aktyviai minėjome Lie-tuvos valstybės atkūrimo šimtmetį, diplomatinį santykių su Alpių šali-mi užmezgimo dvidešimt penkmetį, Lugane pagerbėme 1918 m. Nepri-

klausomybės Akto signatarus dr. Jur-gį Šaulį ir prelatą Kazimierą Steponą Šaulį, Zoloturne (Solothurn) - tautos didvyrio, 1794 m. sukilimo vado Tado Kosciuškos, prieš du šimtus metų mirusio Šveicarijoje, atminimą. Tai buvo įsimintinos datos, kurios žymėjo sudėtingą mūsų šalies nueitą istorijos kelią.

Ambasada siekė, kad kiekvienas ren-ginys, kiekvienas susitikimas Kram-

gasėje ar kitur būtų prasmingas ir turiningas. Visi kartu karštai diskutavome su tituluotais Lietuvos istorikais, profesoriais Raimonda Ragauskienė, Aivu Ragausku, Valdovų rūmų direktoriaus pavaduotoja Jolanta Karpavičiūtė apie kunigaikščius Radvilas, jų vaidmenį mūsų šalies istorijoje ir net ... ligas, moteris Lietuvos didikų kunigaikščių rezidencijoje Vilniuje, studentus, tais tolimais laikais siekusius žinių Vakarų Europoje, kalbėjomes su autore Joana Viga Čiplyte apie žinomą diplomata, ilgus metus praleidusį Šveicarijoje, Eduardą Turauską.

Ambasados durys buvo atviros visiems: čia buvo galima išgerti puodelį kavos, susitikti ir karštai diskutuoti jauniems mokslininkams, savo patirtimi pasidalinti iš viso pasaulio atvykusiems baltistikos specialistams, susitvarkyti reikiamus dokumentus, o ištikus nelaimei, sulaukti paramos. Nedidelis, bet darnus mūsų kolektyvas - Darius, Eduardas ir Lina - sugebėjo kiekvienam rasti tinkamą žodį. Esu jiems dėkinga už nuoširdų darbą, entuziazmą ir palaikymą.

Gyvenimas ne kartą įrodė, kad kai kada iš pirmo žvilgsnio nedideli darbai, gali suvaidinti svarbų vaidmenį. Kai vietos visuomenei, diplomatinio korpuso nariams ir gausiai susirinkusiems svečiams pristatėme lietuvių tautinio kostiumo kūrimo, saugojimo ir puoselėjimo tradicijas, apie tai negalvojome. Tačiau, pastebėjus kaip iš nuostabaus lietuviško lino Šveicarijoje gyvenančios jaunos dizainerės Inesos siūtos tunikos patraukė šveicarių akį, nuomonė pasikeitė. Moterys atidžiai apčiupinėjo ir apžiūrinėjo kiekvieną siūlą ir stebėjosi, kaip dailiai Lietuvoje pagaminti drabužėliai. Ir tai labai svarbu, nes Šveicarijoje vertinama kokybė, unikalumas ir natūralios medžiagos. Sukurti iš lietuviško lino audinių drabužiai vaizdžiai pademonstravo patrauklią šių dienų ir istorinio tautinio kostiumo sąsają. Iš pir-

Jau nebeilgai puoš lietuviška trispalvė Berno senamiestį... Dianos Brunner nuotr.

mo žvilgsnio paprastas renginys dar kartą patvirtino teiginio, kad viskas prasideda nuo mažų dalykų, teisingumą. Neatsitiktinai jau šiandien turime rezultatą - Šveicarijos gamintojai noriai užsako ir perka lietuvišką liną, pradėjo domėtis kitų, žymių ir mažiau žymių lietuvių dizainerių darbais.

Apie visus renginius, susitikimus buvo išsamiai rašyta Šveicarijos lietuvių žiniose. Nenoriu dar kartą atkartoti jau žinomus dalykus, tačiau per tris darbo metus Šveicarijoje supratau, kad būtent veikla, apie kurią kalbėjau, skatina žmones domėtis istorine praeitimi, suvokti, koks svarbus yra mūsų ainių palikimas šiandieniniame gyvenime, nes už kiekvieno fakto, už kiekvienos istorinės asmenybės glūdi tam tikra patirtis ir išmintis, kurių nevalia pamiršti. Kitaip globaliame pasaulyje prarasime savas šaknis, autentiškumą ir galvosena. Prarasime patys save. Šių dienų politiniame gyvenime žmonės įvairaus plauko populistų neretai gąsdinami, jog Europos Sąjungoje mažos šalys pasimes, pamirš savas tradicijas, savitumą, taps vieninga amorfine mase. Kad taip neįvyktų - svarbu kasdieniame darbe nuolat prisiminti ir priminti, kad kiekviena šalis turi savo kultūrą ir savą veidą. Ir tuo turime pasinaudoti, puoselėti ir neleisti užgesti pačiai mažiausiai kibirkštei. Šiais laikais vis didesnę vaidmenį vaidina ATMINTIES GALIA. Žmonės įsidėmi tai, kas paliečia jų širdis. Per emocijas galime suvirpinti giliausias sielos gelmes, skleisti idėjas, vertybes, užmegzti dialogą ir bendradarbiauti. Ir jeigu per tuos tris metus pavyko pasiekti bent vieno tautiečio širdį, paskatinti domėtis šveicarus mūsų šalimi, supažindinti diplomatinį korpusą su Lietuvos nueitu keliu ir dabartine veikla - reiškia, kad diplomatinės atstovybės ir čia dirbusieji garbingai atliko savo misiją ir paliko tam tikrą pėdsaką Alpių šalyje.

Jūsų ambasadorė
Valentina Zeitler

Lietuvių studijos užsienyje XVI -XVIII a. ir studentai iš Lietuvos Šveicarijoje

DR. AIVAS RAGAUSKAS

Studijos užsienyje atspindi krašto integracijos į švietimo, kultūros erdvę kryptis bei laipsnį. XVII–XVI-II a. išaugęs universitetinių studijų mastas Europoje buvo susijęs ir su profesionalizacijos bei racionalizacijos procesais, kurie lėmė valstybės vaidmens ir biurokratijos stiprėjimą. Abiejų Tautų Respublikoje šios tendencijos pasireiškė ne tiek ryškiai, todėl ir universitetinį išsilavinimą turinčių specialistų poreikis nebuvo didelis.

Lietuvos gyventojai studijavo Vilniaus universitete, kitose krašto mokslo įstaigose, daugelyje artimesnių (Lenkija, Kunigaikštiškoji ir Karališkoji Prūsijos) ir tolimesnių Europos šalių (Vokietija, Olandija, Italija, Prancūzija ir kt.) viduriniojo bei aukštojo mokslo įstaigų – gimnazijose, kolegijose, seminarijose ir universitetuose. Vyraujanti judėjimo kryptis buvo iš Rytų į Vakarų. Jie beveik nevyko, pvz., į Rygą, Revelį (Taliją), toliau į Skandinaviją ar Angliją. Daugiausiai vyko studijuoti į universitetus. Dau-

giau kaip 80 proc. studentų studijuodavo tik vieną semestrą ir bakalauro laipsnio neįgydavo, todėl įgytų žinių kiekybės ir kokybės nevertėtų perdėti. Minėtu laikotarpiu užsienyje (kartu su Lenkija) galėjo studijuoti per 1 700 asmenų iš LDK.

Reikia pažymėti, kad lotyniškai „Lithuanus“ – „lietuvis“ nuoroda matrikuluose tenurodo į LDK valstybę, teritoriją, o ne tautybę. Dažnai tai teisinga apibūdinant ir nuorodą „Polonus“ – „lenkas“: norėta pasakyti „Lenkija“ ar „Lenkijos karalystė“, įjungiant į ją ir LDK. Yra atvejų, kai tas pats asmuo skirtingų universitetų matrikuluose užsirašydavo ar būdavo užrašomas nevienodai – tai „Lithuanus“, tai „Polonus“, kartais net dvigubai.

Miestietija ypač siekė studijuoti užsienyje, nes dažnai tik teisės, teologijos ir medicinos studijos atpirdavo kilmės „trūkumą“ ir leisdavo siekti pasaulietinės ar dvasinės karjeros, net bajorystės, nekalbant apie karjerą gimtoje miestietiškoje terpėje, miestų savivaldos organuose. Didžiausias ga-

limybės suteikdavo daktaro laipsnis. Štai teologijos, teisės ar medicinos daktaro laipsnis leisdavo plebėjams net užimti prestižinę dvasinę kanau-ninko vietą. Tačiau norėti – viena, o galėti – kita. Duomenys rodo, jog tarp užsienyje studijavusių studentų miestiečių kilmės buvo tik apie 30 proc., o dominavo bajorija. Tarp Karališkosios Prūsijos ir Varmijos studentų atvirkščiai, dominavo miestiečiai – jie sudarydavo iki 90 procentų. Šios disproporcijos nulemtos skirtingo miestietijos ekonominio pajėgumo bei kultūrinių ir socialinių siekių.

Tarp Lietuvos miestietijos pirmavo vilniečiai. Jie sukaupdavo didžiausius kapitalus ir padarydavo didžiausias karjeras. Todėl studentai iš Vilniaus nuo viduramžių laikų studijavo užsienyje: Krokuvoje, Karaliaučiuje ir kituose universitetuose laisvuosius menus, mediciną, teologiją. Ir tik nedaugelis jų įgijo daktaro laipsnius. Nuo XVII a. vid. studijuojančiųjų užsienyje vilniečių skaičius mažėjo. Tai lėmė ekonominis ir kultūrinis miestų nuosmukis, sumenkusios miestiečių karjeros galimybės. Bet daugiau vil-

Eduardo Petkevičiaus nuotraukoje - paskaitos ambasadoje akimirka.

niečių studijavo palaipsniui pasaulėjančiame Vilniaus universitete.

Studentai iš Lietuvos Šveicarijoje

Senajoje epochoje Lietuvos jaunuomenės studijuota trijuose Šveicarijos universitetuose: Bazelio, Ciuricho ir Ženevos. Daugiausia studentų iš LDK buvo ir didžiausios reikšmės turėjo pirmasis, kuris XVI a. klestėjo. Jame studijavo per 70 studentų iš Lietuvos. Tačiau anksčiausiai - 1547 m. Mikalojaus Radvilos Juodojo sekretorius Jonas Mončinskis pradėjo studijas Ciuriche. 1563 metais Bazelio akademijoje įsimatrikuliavo Vitebsko vaivada Jonas Kiška su gausia 9 asmenų palyda. Kitais metais jis irgi pradėjo studijas Ciuriche.

Reikia pažymėti, kad iki XVIII a. pab. Šveicarijoje daugiausia studijavo protestantai. Tuomet gan griežtai šalyse ir universitetuose buvo laikomasi religinio kriterijaus. Taigi protestantiškoje Šveicarijoje ir studijavo protestantai studentai iš LDK. Daugiausia tai buvo politinio ekonominio elito atstovai: Radvilos, Tiškevičiai, Valavičiai, Pronskiai ir kt. Jiems buvo svarbu ne tik ir ne tiek studijos - tai buvo daugiausia filosofija, teisė, politika, kiek visa peregrinacija, socialinė, politinė ir kultūrinė integracija - kraštų pažinimas, kontaktų užmezgimas ir t.t. Todėl didikai studijavo prižiūrimi ir padedami prižiūrėtojų - mokytojų, kurie paprastai vadinami preceptoriais. Jie už juos ir neretai konspektuodavo paskaitas. Didikų vaikai imdavo ir daug privačių paskaitų. Tokiu atveju kartu su bajoru atvykę preceptoriai patys pradėdavo/tęsdavo studijas akademijose, užleisdavo savo vaidmenį studijų laikotarpiu. Nuo XVII a. II dešimt. Šveicarijos vietą užima inovatyvieji protestantiškieji Olandijos universitetai, kurie apskritai tapo ypač populiarūs tarp visos Europos protestantų. XVIII a. įvyksta jau minėtas studijų užsienyje nuosmukis. Tik Lietuvos evangelikai reformatai ir toliau nuolatos siųsdavo į protestantiškus universitetus taip vadinamus alumnus - stipendininkus, būsimus mokytojus ir kunigus. Jie vykdavo į vokiškus ir olandiškus universitetus. Vykdavo ten, kur buvo įsteigtos stipendijos. Šveicarijoje jų nebuvo. Galiausiai XVIII a. šios šalies universite-

tai jau nebuvo pirmaujantys Europoje. Kadaisė garsus Bazelio universitetas patyrė didžiulį nuosmūkį.

O carinė Rusija tapo ne tik tautų, bet ir „studentų“ kalėjimu - iš esmės Lietuvos studentams liko galimybės studijuoti tik Tartu, Sankt Peterburgo ar Maskvos universitetuose. Tai buvo katastrofa kraštui, kultūrai, visuomenei ir tarptautikumui. Gauti leidimą ir pasą išvykti į užsienį buvo galima tik gydytis. Todėl tiek daug „ligonių“ kunigų iš Lietuvos tuo metu buvo Šveicarijoje ir Vakarų Europoje (žinoma, buvo ir tikrų ligonių).

XIX a. pab. – XX a. pr. Lietuvai esant carinės Rusijos sudėtyje didžiausios reikšmės Lietuvai įgyja ir didžiausią netiesioginį poveikį padaro privatus katalikiškasis prancūziškas - vokiškas Fribūro (Fribourg, Freiburg; lietuviai rašė „Friburgas“) universitetas, gan apleistame agrariame Šveicarijos regione įkurtas tik 1889 m. Jame ir dabar veikia vienas iš nedaugelio katalikiškos teologijos fakultetų. Studijos jame vyko prancūzų, vokiečių ir lotynų kalbomis. Irena Štikonaitė yra sudariusi per 160 lietuvių studentų, studijavusių jame 1895-1959 m., sąrašą. Universitete veikė jau 1889 m. įkurta lietuvių studentų draugija „Rūta“ (nuo 1913 m. „Lituania“; išliko jos 1895-1907 m. kronika - ją paskelbė Algimantas Katilius, išliko 1909-1934 m. protokolai). Net 39 studentai apgynė teologijos, filosofijos, teisės, politikos ir ekonomikos disertacijas. Nemažai būta tarp jų kunigų, turėjusių išteklį studijoms, ar katalikiškų stipendininkų.

Įdomu pažymėti, kad ginčas dėl vėliavos lietuvių paskatino pasitraukti iš lenkų studentų draugijos Philaretia. Jie norėjo „Žirgo ir Vaiko“, t.y. Vyčio. Galiausiai draugija tokią puikią vėliavą ir įsigijo. Ji išliko ir iki pastarojo meto buvo saugojama Fribūro universitete. Mano manymu, ji jame ir toliau turėtų būti saugojama. Ji yra sudėtinė Fribūro universiteto istorijos dalis, liudija jo tarptautinę reikšmę, o taip pat ir lietuvių Šveicarijoje akademinius pasiekimus, išsilavinimą, aukštą kultūros lygį. Jeigu Fribūro universitetas jos atsisakytų (kas būtų nesuprantama), Šveicarijos lietuviai turėtų pasirūpinti, kad šis neįkainojamas kultūrinis kapitalas būtų išsaugotas būtent šioje šalyje. Būtent čia yra tikroji vėliavos vieta ir šaknys, vertė ir prasmė. Jos saugotoja galėtų būti Šveicarijos lietuvių bendruomenė ar Lietuvos generalinis konsulas Ženevoje. Vėliava galėtų būti prasmingai ir prakilniai naudojama įvairių švenčių ir iškilmių progomis.

Universitetas išugdė daug Lietuvos elito, kuris buvo daugiausia katalikiškas, narių. Įdomu, beje, kad be leidimo iš Rusijos imperijos išvykę į jį studijuoti studentai 1895-1906 m. naudodavo ir slapyvardžius. Dalies jų iki šiol nepavyko išsiaiškinti. Pvz., kunigas Juozas Stankevičius, pirmasis gavęs daktaro laipsnį, studijavo kaip Montvid Camille. Kunigas marijonas istorikas Jonas Totoraitis (1872-1941) jame 1904 m. (studijavo nuo 1899 m.) apgynė pirmąją istorijos krypties disertaciją Lietuvoje.

Pasak I. Štikonaitės, Berno universitete, įsteigtame 1834 m., iki XX a. pr. studijavo apie 15 studentų iš Lietuvos. Tarp jų Vasario 16 -osios akto signataras Jurgis Šaulys, radikalių kairiųjų pažiūrų Vincas Mickevičius-Kapsukas ir kt. Vilniaus bibliotekose yra saugomi trys senieji leidiniai, išspausdinti Berne. Ciuricho universitete XIX a. pab. – XX a. pr. studijavo apie 20 lietuvių.

Daugumoje lietuvių studentai studijavo humanitarinius ir socialinius mokslus. Tačiau žinoma ir iškilų kitų specialybių studentų, pvz., gydytojas Juozas Bagdonas (1866-1956).

Kai kurie studentai keisdavo studijų profilį. Štai Ženevos universitete būsimasis teisininkas ir politikas Leonas Bistras 1911 m. studijavo mediciną, nors teisės studijas baigė ir disertaciją 1922 m. apgynė Fribūro universitete.

Šiandien XXI a. pradžia, kitokios galimybės, kitokie iššūkiai. Bet gi Lietuvos ir Šveicarijos istorinės patirtys rodo, kad niekas neatsiranda tuščioje vietoje. Ten kur yra istorinis kultūrinis paveldas ten paprastai klesti ir inovacijos. Studijų užsienyje istorinės patirtys irgi tokio paveldo dalis, kurios gali būti įdomios ir svarbios.

Dr. R. Ragauskienės knygos apie Radvilų giminę pristatymas

ŠLŽ INFORMACIJA

Pernai pasirodė dr. Raimondos Ragauskienės naujausia knyga skirta Radvilų giminei. Šiemet buvo proga ją pristatyti Šveicarijos lietuviams. Tai didžiulė studija sugulusi į 700 psl. knygą. Ji pavadinta „Mirties nugalėti nepavyko: Biržų ir Dubingių kunigaikščių Radvilų biologinė istorija“ (2017). Remiantis Analų mokyklos konceptu, biologinis istorijos matas yra svarbi integralios istorijos dalis, praplečiantis mūsų žinojimą apie praeities visuomenę, jos konkrečius individus ir grupes. Kiekvienoje istorinėje epochoje ir visuomenėje, kiekvienoje kultūroje ir religijoje tarp aktualiausių buvo ir tebėra tokie žmogaus būtį apibrėžiantys prigimtiniai ir socialiniai veiksniai kaip fizinė ir psichinė sveikata, gyvenimo trukmė, mirtis ir jos priežastys, šeimos struktūra ir jos modelis.

Šiai studijai tyrėja šaltinius rinko 9 šalyse: Lietuvoje, Lenkijoje, Rusijoje, Latvijoje, Baltarusijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Austrijoje ir Ukrainoje. Kaip tik dėl išlikusių šaltinių gausos tyrimui ir buvo pasirinkti Radvilos. Biržų ir Dubingių Radvilų šakoje buvo 52 Didikai Radvilos (21 vyras ir 31 moteris). Nors negausi grupė, bet buvo labai įtakinga.

Eduardo Petkevičiaus nuotraukoje - paskaitos ambasadoje akimirka.

Studijoje nustatyti demografiniai rodikliai ir konkretus „Radvilų namų“ dydis, santuokos modelis. Radvilos buvo labai aktyvūs matrimonialinėje politikoje, vedė netgi giminaites.

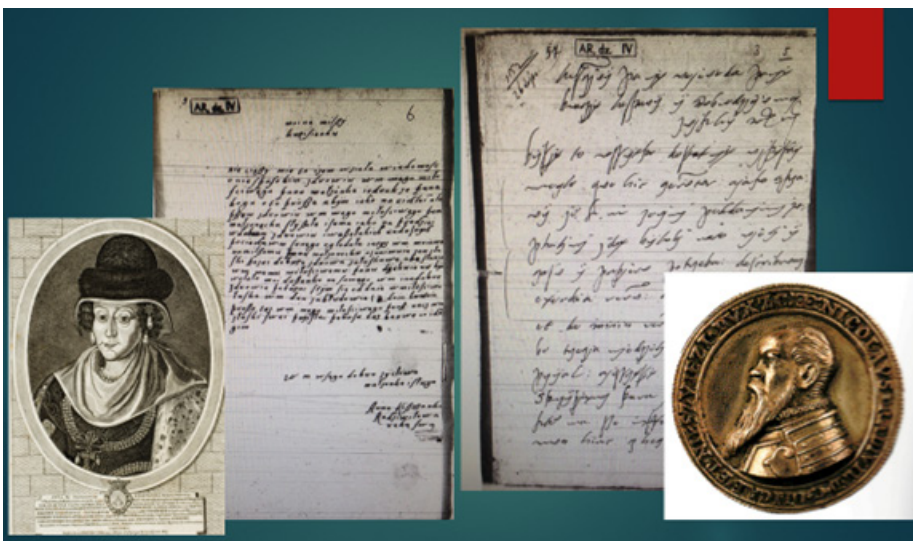
Didikai vedė 26,3 metų amžiaus. Į Radvilų giminę atėję moterys tekėdamos buvo 17,7 metų. Jų šeimos negausios – tik 4,2 vaiko. Moterims dažnai įvykdavo persileidimai, santuokų trukmė buvo trumpa, didelis jaunų moterų ir kūdikių bei vaikų mirtingumas (mažiausiai 50 proc. nuo visų gimusių). LDK visuomenė buvo jaunų žmonių visuomenė. Vidutinis amžiaus vidurkis siekė apie 43 me-

tus, skaičiuojant vidurkį nuo 18 metų amžiaus, ir vos 26 metus, skaičiuojant nuo visų žinomų gimusių Radvilų.

Dr. Ragauskienė teigia, kad Kunigaikščiai gerai suvokė ligų pavojų, jie itin daug laiko ir finansų investavo į sveikatą, kurdami savo ir šeimos narių sveikatos priežiūros sistemą. Kraujo nuleidimas, prakaito varymas ir laisvinamųjų vaistų skyrimas - buvo pagrindiniai gydymo metodai. To meto oficialioji medicina dar negebėjo išgydyti daugelio ligų, neturėta efektyvių antimikrobinų vaistų, antibiotikų. Net ir menkas negalavimas galėjo būti lemiamas.

Kunigaikščiai sirgo įvairiomis ūminėmis ir lėtinėmis ligomis, kai kurios iš jų tapo didikų mirties priežastimi. Išsiskiria Radvilų ligos pagal lytį (dažnesnės moterų ligos) ir pagal amžių - ryški vaikų ligų grupė. Radvilų ligas galima išskirti į 4 grupes: infekcines, jungiamojo audinio ir skeleto raumėnų, lyties ir šlapimo bei ginekologinės ir akušerinės ligos ir galiausiai, kraujotakos ir nervų sistemos ligos. Didikai dar skundėsi virškinimo sistemos, mitybos ir akių ligomis, simptomais susijusiais su emocine būseną.

Nuo infekcinių ligų mirė daugiau kaip pusė pilnametystės sulaukusių Biržų ir Dubingių Radvilų, o pridėjus

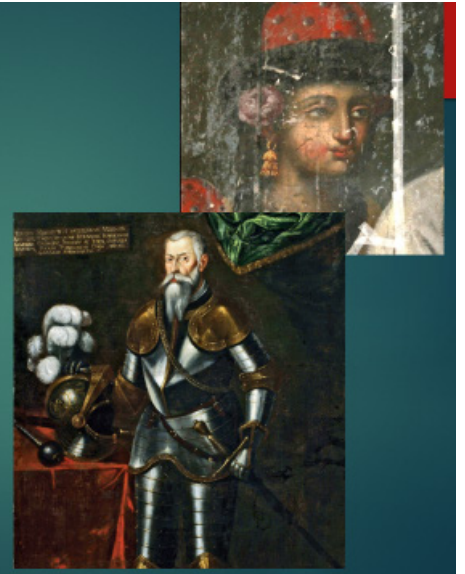
Dr. R. Ragauskienės pranešimo skaidrės.

vaikų mirties priežastis, gausis beveik tris ketvirtadalius mirusių nuo šių ligų. Itin paplitusi LDK lėtinė infekcinė liga - tuberkuliozė, peržengdavo ir aukštesnio luomo slenkstį. Du Biržų ir Dubingių Radvilos – B. Radvila ir tikėtina Jonušas I sirgo lytiškai plintančiomis ligomis - gonorėja ir galbūt sifiliu. Šios ligos buvo išplitę tarp aukščiausio luomo atstovų.

Laikmečio ryškste tituluojamos jungiamojo audinio ir skeleto raumenų sistemos ligos kamavo ir Biržų bei Dubingių Radvilas. Dažniausia tuomet diagnozuojama liga buvo podagra, nors tokia diagnozė galėjo slėpti kitas reumatines ligas. Šaltiniuose yra duomenų apie dešimties Biržų ir Dubingių kunigaikščių įvairias uždegimines reumatines ligas. Vyresni Radvilos kentėjo ir dėl įvairių degeneracinių pakitimų.

Ginekologinės ir akušerinės ligos. To meto Europoje tarp dažnai diagnozuotų valdančiojo elito ligų buvo inkstų akmenligė, kuria aiškinta daugelis skausmų pilvo ar juosmens srityse. Aktuali Radvilienėms problema – ginekologinės ir akušerinės ligos. Onkologinė liga – tikėtina gimdos kaklelio vėžys tapo karalienės Barboros Radvilaitės mirties priežastimi. Net 13 Radvilų moterų mirė dėl komplikacijų po persileidimo ar gimdymo - pogimdyvinio endometrito arba sepsio.

Aštuoni Biržų ir Dubingių Radvilos sulaukė vidutinio ir vyresnio amžiaus sirgo kraujotakos ir nervų sistemos li-

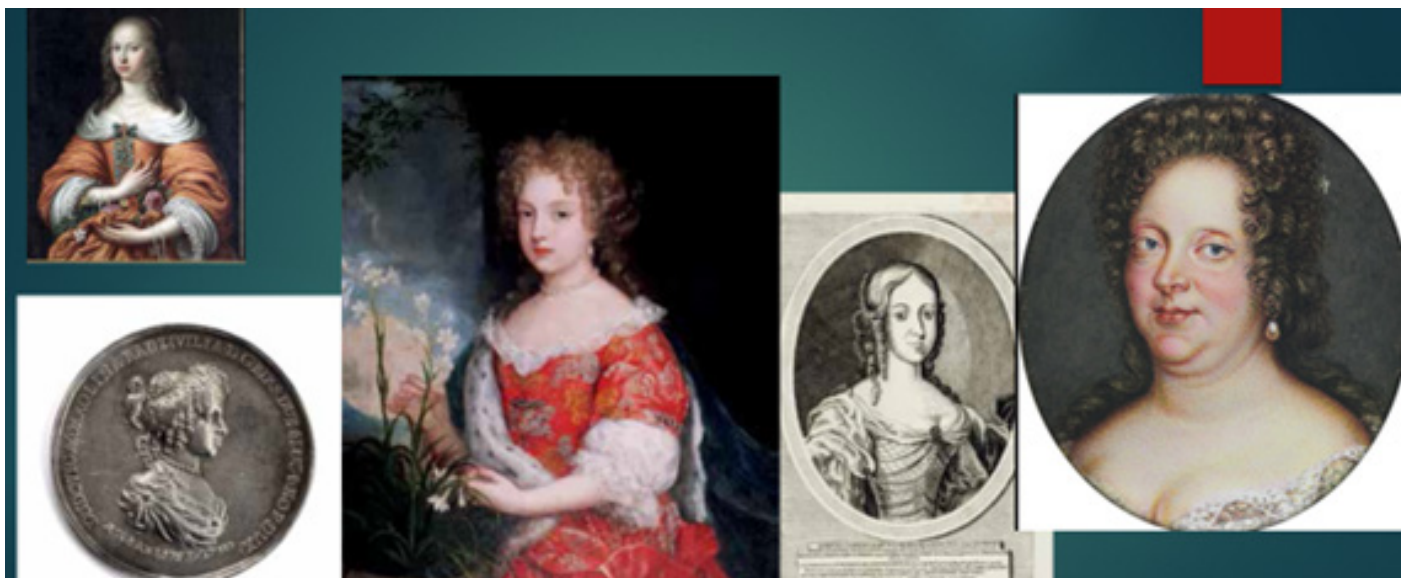

gomis. Jie skundėsi skausmais širdies srityje, širdies aritmijomis, sirgo ateroskleroze ar išemine širdies liga, patyrė stenokardijos priepuolį, miokardo infarktą ar insultą. Tarp kitų Biržų ir Dubingių Radvilas palietusių ligų buvo virškinimo sistemos ir mitybos, akių ligos. Geresnė buvusi turtingųjų visuomenės sluoksnių dantų būklė siejama su vartotu įvairesniu, kokybiškesniu, turinčiu nemažai baltymų ir pasižyminčiu silpnesniu kariogeniniu poveikiu, maistu. Biržų ir Dubingių šakos Radvilų dantų būklė buvo ganėtina neblogo. Tačiau negalavimų susijusių su skrandžio darbu, patyrė praktiškai visi didikai. Suaugusių Radvilų didžioji problemų dalis buvo susijusi su netinkama, per gausia ir per daug kaloringa mityba.

Nebuvo nei vieno kunigaikščio, kuris būtų kentėjęs dėl protinio atsiliki-

mo. Mažiausiai 15 šakos atstovų gera psichinė sveikata buvo patvirtinta net teismuose, tvirtinant didikų testamentus. Biržiečiai dėl jokių priežasčių, o juo labiau dėl protinio neįgalumo, nepatyrė apribojimų, jiems nebuvo skiriama specialių globėjų. Psichikos ir elgesio sutrikimai pasireiškė vėlesniems – šeštos ir septintos kartų gretimos šakos – Olykos ir Nesvyžiaus kunigaikščiams Radviloms.

Biržų ir Dubingių kunigaikščių Radvilų šaka po 200 metų gyvavimo užgeso 1695 m. Per gimdymą mirė paskutinioji šakos atstovė Liudvika Karolina Radvilaitė. Liko tik viena tuomet dviejų metų jos dukra Nouburgo kunigaikštystė Elžbieta Zofija Augusta, kuri ištėkėjo už Vokietijos kunigaikščio. Radvilų kraujas nutekėjo į Vitelsbachų giminę, kuri gyvuoja dar ir šiandien.

Ambasada uždaroma, atidaromas konsulas Ženevoje

EDUARDAS PETKEVIČIUS

Tautiečius jau pasiekė žinia, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2017 m. spalio 18 d. nutarimu Nr. 849 „Dėl Lietuvos Respublikos ambasados Šveicarijos Konfederacijoje likvidavimo“ nusprendė 2018 m. rugpjūčio 6 d. uždaryti Lietuvos Respublikos ambasadą Berne. Be jokios abejonės tai nuliūdino daugelį iš mūsų. Nuo liepos 16 d. ambasadoje nutraukiamas dokumentų konsuliniais klausimais priėmimas. Tad paskutinė lankytojų konsuliniais klausimais ir dokumentų priėmimo ambasadoje diena yra liepos 13.

Pagal oficialią Šveicarijos institucijų statistiką Šveicarijoje šiuo metu gyvena ir dirba apie 2500 lietuvių. Atsižvelgdama į tai, Lietuvos Respublikos Vyriausybė nusprendė nuo 2018 m. rugpjūčio 7 d. Lietuvos Respublikos nuolatinės misijos prie Jungtinių Tautų ir kitų tarptautinių organizacijų patalpose įsteigti Lietuvos Respublikos konsulatą Ženevoje. Dokumentų konsuliniais klausimais priėmimas bus atnaujintas nuo 2018 m. rugpjūčio 14 d., kuomet visu pajėgumu pradės veikti naujasis Lietuvos Respublikos konsulas Ženevoje.

Konsulato adresas:
Consulat de la République de Lituanie
à Genève, Ch. Louis-Dunant 15, CH-1202 Genève.

Visais konsuliniais klausimais maloniai prašome kreiptis į naująjį Lietuvos konsulą Ženevoje, ministrą patarėją Eduardą Petkevičių, darbo dienomis, telefonu: +41 22 748 24 70 arba elektroniniu paštu: eduardas.petkevicius@urm.lt. Tikslus konsulato darbo laikas ir elektroninio pašto adresas bus paskelbti vėliau, kai pradės veikti naujoji konsulinės įstaigos interneto svetainė.

Lietuviškos Ženevos kronika 2017 metų lapkritis – 2018 metų gegužė

2018 m. sausio 8 d. Lietuvos nuolatinis atstovas ambasadorius Andrius Krivas ir Europos branduolinių tyrimų organizacijos (CERN) generalinė direktorė dr. Fabiola Gianotti apsikeitė notomis, patvirtinančiomis Lietuvos asocijuotos narystės CERN susitarimo, pasirašyto Vilniuje 2017 m. birželio 27 d., įsigaliojimą. Nuotrauką draugiškai leido naudoti CERN.

2017 m. lapkričio 21 dieną Lietuvos Respublikos nuolatinė atstovybė Ženevoje atidarė Lietuvos stendą kasmetinėje Jungtinių Tautų labdaringoje mugėje Tautų rūmuose, kurią rengia Jungtinių Tautų Moterų gildija. Nuotraukoje: Lietuvos stendą lanko JT biuro Ženevoje generalinis direktorius Michael Møller.

Lietuvos Valstybės atkūrimo šimtmėčio dieną Šveicarijos Lietuvių bendruomenės ir Šveicarijoje dirbančių Lietuvos diplomatų vardu Lugano mieste pagerbtas ten gyvenusių Vasario 16-osios Nepriklausomybės Akto signatarų monsijoro Kazimiero Stepono Šaulio ir dr. Jurgio Šaulio atminimas.

2018 m. sausio 24-26 d.d. Lietuvos Prezidentė Dalia Grybauskaitė dalyvavo Ženevoje įsikūrusio Pasaulio ekonomikos forumo kasmetiniame aukšto lygio susitikime Davose. Nuotraukoje: Prezidentė dalyvauja Forumo viešojoje diskusijoje su kolegomis iš Ukrainos ir Lenkijos.

Kovo 16 dieną Lietuvos nuolatinė atstovybė Ženevoje surengė fortepijoninės muzikos koncertą, skirtą Lietuvos Valstybės atkūrimo šimtmečiui. Neprilygstamoji Mūza Rubackytė meistriškai, su įkvėpimu ir užsidegimu atliko Čiurlionio, Bethoveno, Šumano ir Listo kūrinius. Renginio svečius pasveikino ambasadorius Andrius Krivas ir Šveicarijos lietuvių bendruomenės pirmininke Jūratė Caspersen. Koncerte gausiai dalyvavo Šveicarijos lietuviai, Ženevos diplomatinio korpuso nariai, tarptautinių organizacijų pareigūnai ir kiti Lietuvos draugai.

Kovo 26 dieną Lietuvos Respublikos Seimo vicepirmininko Gedimino Kirilo vadovaujama delegacija, dalyvaujanti Tarpparlamentinės sąjungos asamblėjoje, bendradarbiaudama su Lietuvos nuolatine atstovybe Ženevoje surengė priėmimą Tautų rūmuose Lietuvos ir kitų Baltijos jūros valstybių nepriklausomybės atkūrimo ar paskelbimo šimtmečio proga. Svečiam skaitė pranešimą Vytauto Didžiojo universiteto profesorius Liudas Mažylis, koncertavo Greta Staponkutė ir Augustinas Rakauskas.

Gegužės pradžioje Lietuvos nuolatinė atstovė prie Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) dr. Dalia Kadišienė metams išrinkta vadovauti PPO Prekybos palengvinimo komitetui. Nuotraukoje: Dalia Kadišienė su PPO generaliniu direktoriumi Roberto Azevêdo.

2017-05-09 žymint Europos dieną Lietuvos nuolatinės atstovybės kolektyvas renginyje Europos Sąjungos delegacijoje Ženevoje reprezentavo Lietuvą ponios Odetos Lazauskaitės-Kizlaitienės pagamintais šakočiais.

Gegužės 14 d. Lietuvos rašytojų sąjungos, Rašytojų klubo ir Šveicarijos-Lietuvos kultūros forumo iniciatyva Lietuvos nuolatinė atstovybė pratęsė lietuviškojo Poezijos pavasario šventimo Ženevoje tradiciją. Renginyje savo eiles skaitė Dainius Dirgėla ir Gytis Norvilas, savo autorinių dainų

atliko Raminta Naujanytė (Bjelle), su renginio svečiais įvyko įdomus dialogas apie kūrybą ir gyvenimą. Dieną prieš tai poetai buvo susitikę su lietuviais Bazelyje.

Gegužės 21 – 22 dienomis Lietuvos sveikatos apsaugos ministras dr. Aurelijus Veryga dalyvavo Ženevoje dirbusioje Pasaulio sveikatos asamblėjos 71-ojoje sesijoje. Vizito metu ministras pasisakė iš Asamblėjos tribūnos ir pasirašė bendradarbiavimo memorandumus su Japonijos sveikatos apsaugos ministerija ir su Pasaulio sveikatos organizacijos Europos regioniniu biuru.

Informaciją pateikė Lietuvos Respublikos nuolatinė atstovybė prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje.

*Vėliavų paradas prie JT Ženevoje įėjimo.
Tom Page /Wikimedia/ nuotr.*

Bolliger šeimos Širdies balso projektai

KARIN BOLLIGER

Viena kelionė su pasekmėmis ...

Viskas prasidėjo nuo vienos kelionės motociklais į Šiaurę 2016-aisiais. Per tris su puse savaitės per devynias šalis nuo Hamburgo tolyn prieš laikrodžio rodyklę. Jau pirmąją savaitę mes užtrukome Lenkijoje ir Baltijos šalyse ilgiau nei planavome. Kad pasivytume savo planą, Suomiją tik pralėkėme pakeliui į Švediją. Tai buvo nuostabi kelionė be rūpesčių ir su daugybe įspūdžių – bet tai, kaip matome, buvo lemtinga kelionė, kuri pakeis mūsų gyvenimą ...

Ypač viena šalis užkariavo mūsų širdis. Ji turi labai gražiai skambantį vardą – „Lietuva“. Kai mes planavome savo kelionę, to vardo dar nežinojome. Norėjome tik pasižvalgyti, kas ten „viršų dešiniau“ yra.

Vos tik pervaziavę sieną į Lietuvą, mes netrukus pastebėjome, kad kažkas mumyse pasikeitė. Mes pasijutome kaip ką tik įsimylėję, negalėjome ramiai miegoti ar kalbėtis apie ką kita, nei Lietuva. Tai tęsėsi ir kai sugrįžome atgal namo. Kad susigaudytume, ką čia tas „atostogų flirtas“ reiškia, po mėnesio mes vėl nuskridome į Lietuvą ir čia greit pajutome, kad abu norime Lietuvoje gyventi.

Jei kas prieš pusantrų metų būtų mūsų paklausęs, ar mes kada nors norėtume palikti Šveicariją, būtume be dvejones pasakę: „Niekada!“ Bet kaip sakoma, „niekada nesakyk niekada“. Mus sužavėjo nepaliesta gamta ir galimybės, kurios čia gali atsiverti. Pokalbis su šveicarų konsulu Vilniuje tik patvirtino mūsų mintis apie galimybę kažką verslaus čia sukurti.

Širdies projektas / Herzensprojekt 1: „Kempingas ir turistavietė“

Mums svarbu, kad žmonės ir vietovė, kur mes gyvensime, turėtų naudos ir ji būtų ilgalaikė. Mums nereikėjo ilgai galvoti. Greit sutarėme, kurioje srityje mes norime kažką sukurti. Tai turi būti kempingas ir svečių namai.

Karin ir Stefan Bolliger. Autorės nuotraukos.

Taip mes galėsime sukurti darbo vietas, kurios pasitarnaus ir turistavietės, ir aplinkos naudai - ar tai būtų paslaugų teikėjai, ar grynai lietuviškų rankų darbo skanumynų tiekėjai mūsų įstaiigai. Netrukus pradėjome galvoti apie tokio verslo vietą. Tai turi būti ant ežero kranto - ir Anykščių apylinkėse mes radome tam tinkamą vietą. Kadangi ta vieta priklauso regioniniam parkui su griežtom naudojimo taisyklėmis, tai atitinkamai reikia gauti daugelį leidimų. Bet mes priėmėme tą iššūkį. Per visus praeitus pusantrų metų mes ištvermingai žingsnis po žingsnio iriamės į priekį. Atrodo, kad jau nebe taip toli ta diena, kada galėsime įteikti dokumentus leidimui statyboms gauti.

Tikriausiai jums įdomu, kada pradėtų veikti ta turistavietė. Jei tai priklausytų nuo mūsų, tai mes planuotume išvykimą ir pirmo „Kempingo ir turistavietės“ sezono atidarymą po metų, t.y. 2019-ųjų pavasarį.

Antrasis Širdies balso projektas / Herzensprojekt 2: „LoveLietuva“

Jau nuo pat mūsų domėjimosi Lietuva pradžios pastebėjome, kad nepaisant aukštų šiuolaikinių ir technologinių pasiekimų bei keletos labai turtingų žmonių, egzistuoja didžiulis skurdas ir beviltiškumas – jau nekal-

bant apie vaikų vargą globos namuose. Tai mus labai sujaudino ir mes pradėjome galvoti, ką mes galėtume padaryti, kad taip nebebūtų. Visur pasaulyje yra problemų, taip pat ir mūsų aplinkoje yra ką veikti. Bet mes nusprendėme padėti žmonėms Lietuvoje. Mes įkūrėme „LoveLietuva“ draugiją, per kurios veiklą galėtume „padėti žmonėms sau padėti“. Tie projektai yra finansuojami iš aukų. Jei norite susipažinti su atskirais projektais, aplankykite mūsų internetinę svetainę www.lovelietuva.net.

Savo planą mes per tuos pusantrų metų pastoviai gerinome. Iš vienos pusės mes įkūrėme visuomeninę organizaciją „LoveLietuva“, iš kitos - mūsų UAB „Bolligers“. Šiuo metu mes dažnai važinėjame pirmyn atgal į Lietuvą, koordinuodami ir vystydami abu projektus. Kadangi planuojame vėliau patys gyventi Lietuvoje, galėsime „LoveLietuva“ projektus dar labiau išplėsti, užmezgant tamprius ryšius ir tiesiant tiltus su Šveicarija ir kitomis šalimis.

Visa tai skamba gražiai, tiesa? Kai kam Lietuvoje yra nesuvokiama, kad yra tokių šveicarų, kurie palieka savo saugias darbo vietas, namus ir savo patogų gyvenimą! Bet mes kaip tik tam ir esame pasirengę. Mes matome galimybę tokioje dar nelabai pažįstamoje šalyje su perspektyva padaryti pokytį.

Dabar mes klausiamo Jūsų, mieli lietuviai: ar Jūs esate pasiruošę patikėti, kad vilties kibirkštėlė gali atsirasti Jūsų gimtojoje šalyje? Kas žino, gal iš tos kibirkšties įsiliepsnos ugnis Lietuvos ateičiai... Mes negalime nieko pažadėti, bet jeigu mes šito neišbandysime, niekad nesužinosime. Tad kartu mes galime padaryti daug daugiau.

Kuo Jūs galėtumėte mums padėti:

Kad mūsų planai su turistaviete nebūtų tik „oro burbulas“ ir mes galėtume pradėti statybas, mums reikia paskolos. Be paskolos ta turistavietė ir liks gražia svajone ir niekas pas mus negalės įsidarbinti. Norėtume, kad rimtai pamąstytumėte: ar turite

galimybių mums padėti tą turistavietę finansuoti. Mes turime parengę verslo planą kurį galime jums pristatyti.

Kitos galimybės:

Kai turistavietė pradės veikti, mums reikės darbo rankų įvairiose srityse: svečių priežiūrai, priėmimui, aplinkos tvarkymui, valymui ir daugeliui kitų darbų.

Mes pradėsime kukliai, ir, jei seksis, išplėsime veiklą. Galbūt ateityje bus ir restoranas ir mums reikės viešbučio vadovo. Galbūt mes galėsime net patys parengti darbuotojus.

Bolliger lovelietuva logotipas

Jeigu Jums labiau prie širdies socialiniai projektai („LoveLietuva“), tai šiuo metu yra dvi labai įdomios galimybės: pvz., moterų kūrybinio užimtumo centro sukūrimas ir kita – „Mamos ir vaiko namų“ įsteigimas. Jei norite daugiau apie tai sužinoti – susisiekite su mumis. Mes mielai atsakysime į Jūsų klausimus.

Pagarbiai
Karin & Stefan Bolliger
mail@lovelietuva.net
Tel.: +41 79 432 01 08
www.lovelietuva.net

Šveicarijos-Baltijos šalių komiteto parama Lietuvai

JÜRATĖ CASPERSEN

Šveicarijos - Baltijos šalių komitetas (Schweizerisch-Baltisches Komitee), įsikūręs 1948 metais Bazelio mieste, siunčia labdaros ir paramos siuntas į visas tris Baltijos šalis, nors jau keletas metų kaip iš savo organizacijos pavadinimo išėmė žodį Pagalbos komitetas (Hilfskomitee). Komiteto valdyboje be šveicarų dirba Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai, kurie turi atrinkti paramos gavėjus savo šalyse ir su jais bendrauti. Kasmet komitetas išsiunčia po 2-3 siuntas kiekvienai respublikai.

Parama iš Šveicarijos - 33 ligoninės lovos su čiužiniais laikia paskirstymo.

Jau ne pirmus metus komitetas globoja Kauno Respublikinę ligoninę, kuri šiais metais sulaukė solidžios siuntos iš Šveicarijos. Įvairiems ligoninės skyriams buvo atvežtos 33 ligoninės lovos su čiužiniais, minkštų krėslų, maitinimo staliukų ir keletas palečių medicininės tvarstomosios

medžiagos bei kitų ligonių priežiūrai reikalingų preparatų, medicininės aprangos ir apavo. O taip pat tris dešimtis kėdžių ligoninės mini-konferencijų salei bei lankytojų ir bendravimo erdvėms. Ligoninės paramos skirstymo komisijos vertinimu šia parama institucija sutaupė apie 19 000 eurų, ku-

riuos bus galima panaudoti kitur, kaip pvz. įrengiant naują slaugos skyrių demencija sergantiems pacientams.

Ligoninės personalas nuoširdžiai dėkoja Šveicarijos-Baltijos šalių komitetui už pagalbą modernizuoti ir atnaujinti ligoninės inventorių ir erdves.

Buvusios senos medinės, nepatogios, sunkiai dezinfekuojamos lovos ...

...pakeistos naujomis patogiomis šveicariškomis lovomis. Linos Urbietės nuotraukos.

Ingenbohl'io vargonai jau pašventinti Šiaulių bažnyčioje

ŠLŽ INFORMACIJA

Pernai Šiaulių vyskupija gavo didelę dovaną iš Šveicarijos. Ingenbohl'io miestelio katalikų bažnyčia keitė vargonus ir ieškojo naujo šeimininko, kuriuo mielai sutiko tapti Šiaulių Švč. M. Marijos Nekaltojo prasidėjimo bažnyčia. Vargonų meistras - Cäcilia A. Frey iš Liucernos. Vargonai buvo inauguruoti Inge-

bohl'io miestelio katalikų bažnyčioje 1960 m. Tai didingi 5,6 m aukščio ir 9,4 m pločio bei 3m. gylio vamzdiniai vargonai.

Juos išmontuoti prireikė 10 dienų, o vėl sumontuoti Šiauliuose – beveik metų. 2018 m. gegužės 13 d. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis pašventino šveicariškuosius vargonus. Tą pačią dieną po šv. Mišių įvyko ir pir-

masis vargonų muzikos koncertas.

Vargonų pervežimą organizavo tarptautinė paramos organizacija Šveicarijoje „Osteuropahilfe“. 2017 m. ši organizacija parėmė Šiaulių humanitarinio fondo „Vilties kalnas“, patalpų renovaciją bei griūvančiam Linkuvos karmelitų vienuolynui parūpino 86 tonas čerpių stogo dangai pakeisti.

Iš Šveicarijos atvežtus vargonus naujai erdvei pritaikė ir sumontavo šiaulietis vargonininkas Aloyzas Lizdenis, prieš tai juos atidžiai apžiūręs ir išsimatavęs Ingenbohlio bažnyčioje. Dianos Brunner nuotraukos.

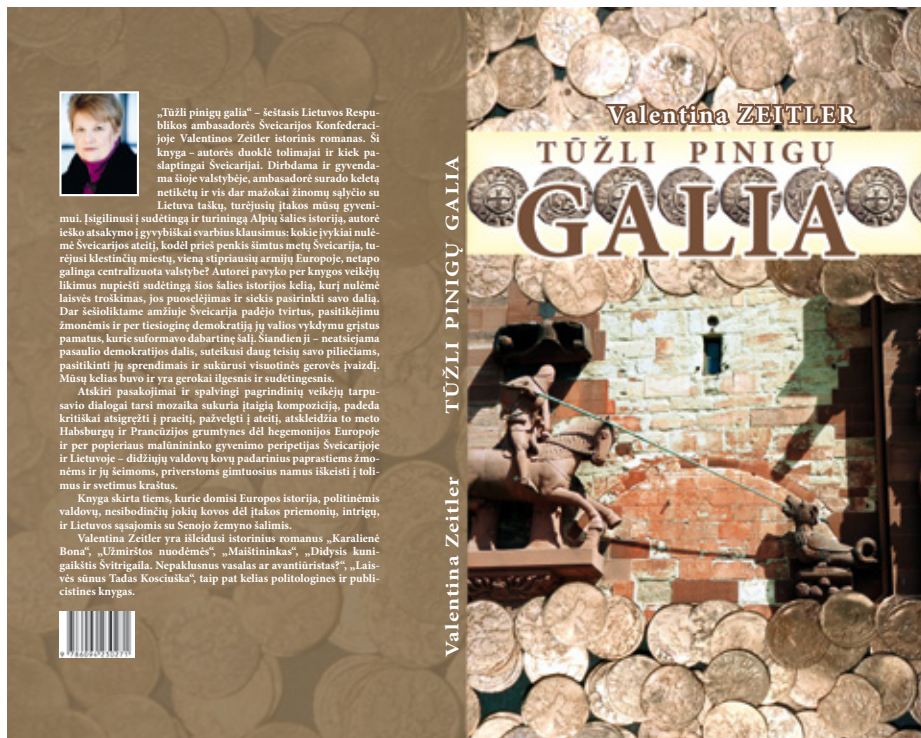

Gegužės 13 d. Šiaulių Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis pašventino naujai įmontuotus vargonus. www.siauliuovyskupija.lt nuotr.

Kodėl ir kaip gimė naujasis romanas Šveicarijoje?

AMBASADORĖ
VALENTINA ZEITLER

Kai Šveicarijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Jūratė Caspersen paprašė trumpai pristatyti naująją knygą „Tūžli pinigų galia“ ir parodyti Šveicarijos ir Lietuvos sąsajas, gerokai susimąčiau. Istorinio romano tikslas buvo šiek tiek kitas – ne tik papasakoti, kodėl šveicarai 1524 m. gavo privilegiją įkurti Vilniuje pirmą popieriaus malūną Lietuvoje ir atskleisti aplinkybes, išgynusias malūnininko šeimą iš gimtųjų kraštų, bet ir pamąstyti globaliau, pamėginti suprasti sudėtingą ir turiningą Alpių šalies istoriją: kokie įvykiai apsprendė Šveicarijos ateitį, kodėl prieš penkis šimtus metų, turėjusi klestinčius miestus, vieną stipriausių armijų Europoje, netapo galinga centralizuota valstybe? Siekiau per knygos veikėjų likimus nupiešti sudėtingą šios šalies istorijos kelią, kurį nulėmė laisvės troškimas, jos puoselėjimas ir siekis patiems pasirinkti savo dalį. Dar šešiolikame amžiuje Šveicarija padėjo tvirtus, pasitikėjimu žmonėmis ir per tiesioginę demokratiją jų valios vykdymu grįstus pamatus, suformavusius dabartinę šalį. Šiandien ji – neatsiejama pasaulio demokratijos dalis, suteikusi daug teisių savo piliečiams, pasitikinti jų sprendimais ir sukūrusi visuotinės gerovės įvaizdį. Mūsų kelias buvo ir yra žymiai ilgesnis ir sudėtingesnis. Ir tai galima suprasti. Labai jau mes skyrėmės tais senais laikais. Dar viduramžiais Bazelio miesto rotušės kiemelyje buvo įrašyta: „Freiheit ist über Silber und Gold“ – „Laisvė yra svarbiau už sidabrą ir auksą“. Ši perskaityta frazė ilgam įsirėžė į atmintį. Ją prisiminiau ir rašydama naująją knygą „Tūžli pinigų galia“. Kaip turėjo jaustis šveicarai atvykę į Vilnių iš miesto, kuriam svarbiausia buvo laisvė? Kokia Lietuva juos pasitiko? Ne visiems lengva ir paprasta buvo prisitaikyti naujoje vietoje. Viena iš knygos veikėjų Uršulė, užaugusi Bazelyje, su meile prisiminė gimtąjį miestą ir, kaip besistengė ir mėgino save nuraminti, jos neapleido buvusios gimtinės ilgesys ir vis dažniau smelkė mintys, kad vanduo čia čiurlena kitaip, paukščių giesmės ne

tokios skardžios, rudens vakarai – ilgi ir apniukę, o žiemos – speiguotos ir nuobodžios. Moteris pasigedo savo nerūpestingos jaunystės, ypatingos Bazelio atmosferos, kur tarp miestiečių vyravo žaismingas gyvenimo pojūtis, ilgėjosi žiemos naktų, kai su draugais, pasišviesdami fakelais, smagiai šliuodavo rogėmis miesto skersgatviais, o užšalus Reinui, kartu su visais iki nukritimo šokdavo ir dūkdavo ant ledo. Jau įsikūrusi Vilniuje, naktimis vis sapnuodavo, kaip ji tarsi plunksnelė sukasi šokio sukuryje, o aplink juokiasi, klykia spalvotos karnavalo kaukės, lekia Arlekinai, laumės ir tempia kartu savimi tolyn iki pat „Steinentor“ vartų. Uršulei neišdilo iš atminties smagiausios metų Užgavėnių dienos, per kurias į Bazelį suplūsdavo iš karų sugrižę, kovų nualinti samdiniai, iš aplinkinių kaimų, užbaigę žemės darbus, sugūžėdavo valstiečiai ir kartu su miestiečiais, užmiršę kasdieninius vargus, skausmą ir netektis tris dienas ir naktis užėrė gėrė užteigose, linksminosi su prostitutėmis, ir, euforijos apimti kaip pamišėliai, nieko negalvodami ir nesigailėdami, leido sunkiai per metus uždirbtus grašius. Viską užgožianti trumpa laimės akimirka valdė miestą...

O Vilnius? Uršulė rašė draugei į Bazelį: „Pagaliau, Dieviui padedant, atvykome į Vilnių. Nustebau, kad mieste daug gražių namų. Nėra čia toks jau necivilizuotas, barbarų kraštas, kaip kad daugelis mano. Mieste yra nemažai mūrinių pastatų, bažnyčių, stūkso dvi pilys – iš toli matoma Aukšutinė ir Žemutinė, kurioje paprastai apsisustoja iš Krokuvos atvykę karaliai ir karalienė. Tada jau mieste tikras susijudimas. Tačiau daugiausiai svečių ir smalsuolių susirinko į Vilniuje vykusią Žygimanto Augusto pakėlimo didžiuoju kunigaikščiu ceremoniją. Ir nors jis tebuvo aštuonerių metų, bet visiems rūpėjo pamatyti būsimą valdovą. Smagu, kai matai, kad ir čia jaunimas mokomas naudingų mokslų, gerų papročių ir pagrindinių katalikų tikėjimo dorybių lietuvių ir lenkų kalbomis. Mokyklos dažniausiai statomos prie bažnyčių. Tačiau daug kas man čia neįprasta. Palyginus su Bazeliu, paprasti miestiečiai Vilniuje gyvena skurdokai. Jokio papuošalo, jokio brangaus daiktelių jų namuose nerasi. Sunku suprasti, kaip tėvai su vaikais, su darbiniais gyvuliais ir kitais galvijais sutelpa kartu vienoje šiltoje ir purvinoje pirkioje prie židinio... Niekas visame mieste neturi minkštos lovos, minkštas patalas čia net yda laikomas.

Jau labai gerai, jei katras turtingesnis turi suolą, užtiestą meškos kailiu. Man, įpratusiai prie Bazelio miestiečių aprangos, viskas atrodo keistokai: miestietės dažniausiai dėvi šviesių spalvų drabužius. Ir aplinkinių kaimo gyventojų toks pat pigus skonis, jų apdarai vienodo sukirpimo ir vienodos spalvos. Turtingesni išeina į gatvę apsirėdę brangesniais drabužiais, apkabinėtais ir papuoštais sidabru ir auksu ir tuo parodo savo kilmingumą. Ir mano mielas Karolis, kad nesiskirtų iš kitų, įsigijo madingą žiponą. Nepasakysiu, kad man labai gražus, bet pamuštas lapės kailiu, aklina užsagstytas, kirptas per liemenį yra patogus ir šiltas. Papuoštas dekoratyvinėmis kilpomis ir sagutėmis su granatais atrodo gana prabangiai.“

Ko labiausiai pasigėdo Uršulė Lietuvoje? Gimtajame Bazelyje vyravusio laisvės pojūčio. Ir nors Vilniuje gyveno įvairiausių tautybių žmonės – be lietuvių, čia dažnai galėjai sutikti lenkus, vokiečius ir graikų tikybą išpažįstančius rusus. Tačiau papro-

čiai ir paprastų žmonių susitaikėliškumas vergiškumas gąsdino ir stebino iš Europos atvykusius svetimtaučius. Daug kas buvo svetima ir nepriimtina: nusidėjėliai, palikti už durų, tik pro skylę galėję žiūrėti į pamaldas, tam tikromis dienomis su procesijomis einantys žmonės į šventas vietas su šventųjų paveikslais kartu nešantys savo batų arba pusbačių porą iškėlę virš galvos ir tuo reiškiantys savo nušižeminimą... Moterį baugino ir tai, kad nuo degtinės, svogūnų ir česnakų ir prirūkusių, visada pilnų dūmų namų (namai buvo visai be kaminų) žmonės apanka; niekur kitur ji nebuvo mačiusi tiek aklųjų, kiek Vilniuje.

Paklauskite, kodėl pasirinkau tokį drastišką dviejų miestų – Bazelio ir Vilniaus palyginimą? Visai neatsitiktinai, nes gyvenimas nebuvo ir nėra vienareikšmis ir paprastas: tuomet, kaip ir šiandien, sėkmės istorijos dažnokai reikalavo ir reikalauja didelės ir skaudžios kainos. Kaip ir manoje knygoje – Vilniuje gana greitai buvo pastatytas ir pradėjo veikti pirmasis

popieriaus malūnas, čia pagamintas pirmasis popieriaus lakštas ir pirmoji ant savojo popieriaus atspausdinta knyga kėlė pasididžiavimą ir kūrė šeimos gerovę, bet ir pareikalavo daug – teko išvykti iš gimtojo krašto, reikėjo prisitaikyti prie naujoje šalyje vyraujančių sąlygų, papročių ir aplinkybių. Kartais tos aukos buvo labai skaudžios. Bet apie tai sužinosite perskaitę knygą.

Tikiuosi, kad kiekvienas pasakojimas ir spalvingi pagrindinių veikėjų tarpusavio dialogai, tarsi mozaika sukuriantys vieningą kompoziciją, padės skaitytojams atsigręžti į paslaptimis apgaubtą praeitį, pažvelgti į vilčių kupiną ateitį, suvokti to meto Habsburgų ir Prancūzijos grumtynes dėl hegemonijos Europoje ir per popieriaus malūnininko gyvenimo peripetijas Šveicarijoje ir Lietuvoje – didžiųjų valdovų kovų pasekmes paprastiems žmonėms ir jų šeimoms, priverstoms gimtuosius namus iškeisti į tolimus ir svetimus kraštus. Argi tai nėra aktualu šiandien ir mums, išsibarsčiusiems po visą pasaulį?

Vienos knygos apie Šveicariją atsiradimo ŠLB mobiliojoje bibliotekoje istorija

JŪRATĖ CASPERSEN

Nuo 2016 m. vasaros kas mėnesį tenka pristatyti ŠLB fotografijų parodą vis kitoje Lietuvos vietoje. Kiekviena aplankyta vieta įsimena kažkuo netikėtu. Vienas toks netikėtus susitikimas įvyko ir gegužės 18d. Klaipėdos viešojoje Ievos Simonaitytės bibliotekoje.

Po parodos pristatymo, įteikiu atvežtas dovanas – ŠLB narių parengtą knygą „Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje“, keletą „Šveicarijos lietuvių žinios“ ir „Pasaulio lietuvis“ numerių, pasiimu savo *Fondiu* puodą, kuris visad keliauja kartu su šokoladinėmis lauktuvėmis ir suka ratus po auditoriją kol ištuštėja. Prieina gerai nusiteikusi, per visą pristatymą draugiškai linkčiojusi moteris ir įteikia knygą. Matau, kad padovanota knyga yra su visais bibliotekos anspaudais ir įrašais.

Knygos viršelįs.

Pastebėjusi mano nepatiklų žvilgsnį ji patikina, kad atsiklausė bibliotekos darbuotojų, mat, ji čia vietinė, rytoj atneš bibliotekai kitą knygą ir jie uždės tuos pačius anspaudus. Persimečiusios keletu sakinių apie jos patirtis Šveicarijoje atsisveikinome ir aš jau nekantravau susipažinti su knyga. Juk visad įdomu, kaip kiti mato tą vietą ar reiškinį, kurį gerai pažįsti, o čia dar susiję su lietuvaitė, ne pirmi metai gyvenančia itališkosios Šveicarijos dalies Tesino kantone, kurios nepažįstu.

Grįžau į Šveicariją jau žinodama, kas padovanano mums savo knygą ir apie ką ji. O tai – Rita Latvėnaitė-Kairienė, Lietuvos rašytojų sąjungos narė, keturių knygų autorė – poezijos rinkinio, romano, novelių rinkinio ir šios esė knygos „Nesuvalgytos atostogos Šveicarijoje“ (Klaipėda, 2016. Eglės leidykla).

Knygoje pagrindinė veikėja atvyksta pas dukrą į Šveicariją praleisti atostogų (tas esė ir aprašo visą atostogų laiką nuo lėktuvo pakilimo Vilniaus oro uoste iki išvykimo iš Šveicarijos). Duktė dirba ligoninėje, tad ilgos jos darbo valandos priverčia viešnią pačiai susipažinti su aplinka, išbandyti nežinomų dalykų...

„Niekas nepadarysi – turiu įgimtą talentą stebėtis“ – teigia autorė, ir reflektuoja viską, ką mato aplinkui, kas atrodo kitaip, nei įprasta Lietuvoje. Bet greit pati padaro išvadą: „neverta lyginti nei šalių, nei žmonių. Bet svajoti verta?“. Lietuvos ir Šveicarijos paralelės pateiktos be pagiežos, šaipymosi, netgi atvirksčiai – su subtiliu, atlaidžiu humoro jausmu. Ji nuoširdžiai žavisi daug kuo Šveicarijoje: šveicarų išauklėtais šunimis; keturiasdešimtmečiais praplikusiais, bet nepilvotais, greitais ir kantriais restorano padavėjais; senjorais miesto kavinėse gurkšnojančiais kavą. Kalnuose autorės akį vilioja tvarkingos lauzavietės, šiukšlinės, mediniai stalai, suolai, supuoklės... Pastebi ir parduotuvių darbo laiką: „Parduotuvės sekmadieniais, kaip ir visi šveicarai, ilsisi“.

O kas geriau Lietuvoje nei Šveicarijoje? Aišku, spėjo Tesine pasiilgti juodos lietuviškos duonos, pritrenkė vaisių kainos ir, anot autorės, šveicarams vien dėl šakočio, šimtalapio ir skruzdėlynos verta į Lietuvą keliauti.

Kiekviena nauja patirtis Šveicarijoje atveria autorės prisiminimus apie vaikystę, mokyklos metus ir jaunystę. Autobiografinės praeities properšos persipina su išgyvenimais Šveicarijoje. Autorės vaikystė prabėgo Klaipėdoje. Tėtis jūrininkas, ilgam išplaukdavo į jūrą, parveždavo nematytų gėrybių. „Tėvų biografijos neklauvo“, tad šeima daug keliavo po Tarybų Sąjungą, atostogavo Kaukazo kalnuose, lankė šeimos draugus Gruzijoje. Mokykloje buvo pavyzdinga mokinė, nors pirmaisiais metais mokytoja pririšdavo kairę ranką prie juosmens, kad dešine išmokytų rašyti. Vėliau ji važiuodavo į pionierių stovyklas, dirbo komjaunuolių darbo būriuose, su mokyklos Internacionaliniu draugystės klubu vykdavo į sąskrydžius Maskvoje ir net tris kartus matė balzamuotą Leniną. Prisiminė sovietmečio Gegužės

Rita Latvėnaitė Kairienė (dešinėje) per ŠLB fotografijų parodos „Lietuvių Šveicarija“ pristatymą Klaipėdos apskr. viešojoje I. Simonaitytės bibliotekoje. Eugenijaus Maciaus nuotr.

1-osios demonstracijas, profsąjungos skirtu talonu šeimos įsigytą automatinę skalbimo mašiną „Ryga“.

Neaišku, kiek tęsėsi autorės atostogos, bet žavi patyrimų ir aplankytų vietų gausa. Mes čia gyvenantys, visad stebimės, kaip atvykę iš Lietuvos porai savaitių aplanko daugiau, nei vietiniai per metus. Tesino kantone visi didesni miestai aplankyti, mažesni – apvažiuoti dviračiu. Neaplenktas XV a. statytas *Madonna del Sasso* vienuolynas Locarne, *Fox Town*'as (žinomas Šveicarijoje parduotuvių tinklas, kur prekiaujama garsiausių dizainerių prekėmis už prieinamą kainą), net į aplinkinius kalnus – Cardadą ir Cimettą pasikelia, o likusį atstumą iki Cima delle Trosa viršūnės užkopia uolomis.

Atsižymėta ir vokiškoje, ir prancūziškoje Šveicarijos dalyse. Įsiminė Ciuricho senamiestis, ežeras, Uetlibergas. Prisiminė prieš gerą šimtmetį į jį kopusį J. Biliūną ir parašiusį novelę „Ant Uetlibergo giedra“. Toliau traukiniu į Neuchatel'į prie Juros kalnų...

Išsipildo ir dar viena autorės svajonė – paklausti Italijoje operos. Ir ne šiaip kur, o viename seniausių ir įspūdingiausių Italijos amfiteatrų – *Arena di Verona*.

Autorė neatsispiria ir iš savęs nepiktausi pasišaipyti, kai važiuodama dviračiu 5 km/h greičiu atsitrenkė į medį,

ar išėjusi į kalnus netinkamu apavu paslysta tarp akmenų ir susižeidžia. („Skauda rankas, nugarą, kojas – kas tik moka skaudėti, tas ir skauda. Net kepurė. Aimanuodama įsikibo į mane...“ p. 82) arba kai aprašo kelionę į Veroną į operą *Karmen*: „Sėdžiu automobilyje pasidažiusi. Pasipuošusi (*Fox Town*'o sijonas, Bellinzonos marškinėliai ir skraistė), kojas, apautas *Bugatti* batukais, elegantiškai suglaudusi“ (p.175).

Knygą smagu skaityti, atpažįstant vietas, pasidžiaugiant taikliomis turistės įžvalgomis apie kultūrinius Šveicarijos ypatumus. Pakeri ir stiliaus lengvumas – vieno ar dviejų žodžių sakiniai vietoj palyginimo, išvadų ar moralo. Gal dėl to, kad autorė yra gimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja, kasdien bendrauja ir daug rašo paaugliams?

„Nesuvalgytos atostogos Šveicarijoje“ išleista prieš pora metų, knyga pretendavo į populiariausios ir gražiausios 2016 metų Klaipėdos knygos nominaciją.

Dėkojame autorei už dovaną bendruomenės bibliotekai, už tai, kad atkreipiate dėmesį į reiškinius, kurių kasdienybėje nebepastebi ir priimi kaip duotybę, o ir už tai, kad sužinojome apie lietuvaite medikę Eglę, gyvenančią ir dirbančią Minusio mieste, kilusią iš Klaipėdos.

In Memoriam dr. Gina Balčiūnaitė

VIRGINIJA SIDERKEVIČIŪTĖ

Sunku surasti žodžius ir aprašyti 2018 m. gegužės 15 d. 11:30 val. į *Ryhen* koplytėlę susirinkusiųjų jausmus ir būsenas prieš paskutinįją tragiškai Austrijos Alpėse žuvusios Bazelio lietuvės dr. Ginos Balčiūnaitės kelionę į Lietuvą – taip pat sunkiai galima įvardyti kitą Šveicarijos lietuvę ar lietuvių, kurie prilygtų Ginos kaip žmogaus tikrumo ir dvasios švarumo siekiui bei meilės, susižavėjimo gamta ir kalnais aistra.

Ginos gyvenimo uždanga nusileido netikėtai staigiai. Nors ji ir žuvo tragiškais aplinkybėmis, guodžia tik tai – jei kažkokia nors mažiausia paguoda likusiesiems yra iš viso moraliai įmanoma – kad jos gyvybė užgeso darant tai, kam ji jautė didžiausią aistrą. Ji buvo kaip niekas kitas gyva kalnais ir visa su kalnų sportu susijusia veikla. Kalnai, juose tykantys sunkumai ir pavojai turbūt ir nusako geriausiai jos gyvenimo *credo*. Ją pažinojusieji galėtų valandų valandas pasakoti, kokio sudėtingumo kalnų žygiuose ji dalyvavo, prisiminti Ginos drąsą ir joje tūnojusią neužgesinamą kalnų trauką; kalnuose Gina praleisdavo didžiąją savo laisvalaikio dalį. Ji yra pasakojusi, kad tik būdama kalnuose pailsi nuo įtempto ir atsakingo darbo, esą kalnai jai yra būtini, kad galėtų juose pasisėmusi jėgų grįžti į įtemptą kasdienybę. Ji ėjo į kalnus, nes tik ten jautėsi gerai, nes tik ten jautėsi esanti laisva. Kalnai buvo jos gyvenimas ir ji kaip niekas kitas labai gerai suprato, su kokiomis rizikomis tai susiję.

2018 m. balandžio pabaigoje su dviem bendražygiais dvi naktis Gina praleido Tirolyje esančioje Darmštado trobelėje Sent Antone prie Albergo. Balandžio 30 d. netikėtai prasigiedrijo, liovėsi lyti bei snigti ir 7.30 val. visi trys žygeiviai pajudėjo Kuchenjoch kryptimi, ketindami per vakarinę pusę nusileisti į Fasultal. Šlaito apatinėje dalyje, maždaug 35–38° nuokalnėje ir įvyko skaudi tragedija. Nei vienas iš dviejų bendražygių nematė, kas nutiko – greičiausiai Gina per sniego sluoksnyje esančią skylę nuslydo nuo šlaito į upelį ir patyrė mirtinus sužalojimus. Nei abiemis bendra-

Dr. Gina Balčiūnaitė 30.04.2018. Lemtingo kalnų žygio metu. Bendražygių nuotrauka.

keleiviams, nei atskridusiems pirmosios pagalbos darbuotojams Ginos gyvybės išgelbėti nepavyko – ji žuvo nelaimingo atsitikimo vietoje.

Tikrosios nelaimės priežasties mums jau nelemta sužinoti. Bendražygių vieninga nuomone vieta, kur įvyko nelaimė, nebuvo itin pavojinga tokiai patyrusiai slidininkei kaip Gina. Viena aišku, kad ne nutrūktgalviška rizika buvo nelaimės priežastis – nelaimė įvyko dėl nepaaiškinamai nepalankiai susiklosčiusių aplinkybių.

Nors Gina nuolatos buvo su kitais, ta pačia veikla užsiimančiais vienminčiais ir bičiuliais, paskutiniais gyvenimo mėnesiais buvo prasitarusi, kad kartais jaučiasi vieniša ir nesuprasta. Gina spinduliavo gyvenimu ir naujais kalnų žygių ir kelionių planais, tačiau kartu dažnai buvo kažkaip ypatingai savyje susikaupti ir mąsli. Kartais atrodė net per daug uždara. Dabar jau niekas negalės jos paklausti, ar tai buvo kažkokios neaiškos, nežinia iš kur ateinančios staigios ir tragiškos žūties nuojautos ar tiesiog su jos profesine veikla susijusios didelės atsakomybės naštos požymiai.

Dr. Gina Balčiūnaitė gimė 1966 m. Kupiškėje. 1989 m. baigė chemijos ir biochemijos studijas Vilniaus universitete ir įgijo biochemikės specialybę. 1993 m. buvo išvykusi stažuotei į Vinskonsino-Madisono universitetą Jungtinėse Valstijose. 1996 m. Austrijoje, Vienos universitete buvo pradėjusi doktorantūros studijas, tačiau apsisprendė

jų netęsti. 1997 m. gavusi Bazelio universitete doktorantūros studijų vietą pas profesorių dr. Georg Holländer iš naujo pradėjo doktorantūros studijas. 2002 m. Gina baigė apsigindama disertaciją „About the role of Wnt signaling in Thymic development“. Kartu su kitais Bazelio universiteto mokslininkais, tarp jų su lietuviu dr. Sauliumi Žukliu, Gina tyrė užkrūčio liauką ir atliko tyrimus imunologijos srityje.

Savo profesinę karjerą Gina Balčiūnaitė pradėjo 1989 m. „Fermente“ kaip mokslinė bendradarbė; 1993–1996 m. dirbo Infekcinių ligų ligoninėje Vilniuje technologė – laborante ir rūpinosi klinikinės viruloginės etaloninės laboratorijos įkūrimu, buvo atsakinga už virusinių hepatitų B ir C diagnostikos technologijas ir klinikinius tyrimus, klinikinių studijų valdymą ir priežiūrą. Po doktorantūros studijų Gina dirbo 2002–2006 m. Bazelio universitete. 2006 m. ji pradėjo dirbti vyresniąja moksline bendradarbe Zeptosens – Bayer filiale Šveicarijoje. Šioje įmonėje Gina 5,5 metų dirbo analitinių paslaugų srityje, grįstoje baltyminių matricių naudojimu bei kūrė baltyminių matricių bandinius, tarp kita ko užsiėmė klientų projektų valdymu, kūrė naujus analizės metodus. Po to sekė du intensyvaus darbo metai Institut Straumann AG, čia Gina dirbo laboratorijos viršininke. Kelis mėnesius dirbo Geistlich Pharma AG laboratorijos viršininkės pavaduotoja, o kiek vėliau 2014 m. birželį įsidarbino *DePuy Synthes of Johnson & Johnson Company* ir dirbo šioje įmonėje biosuderinamumo kokybės laboratorijos grupės vadove iki savo tragiškos žūties.

Darbo kolegos ją vertino kaip labai kompetentingą darbuotoją, kuri visa savo esybę, savo profesiniais gebėjimais bei atsidavimu pelnė didelį pripažinimą kiekvienoje savo buvusioje darbovietėje.

Taip netikėtai išėjus Ginai netekome ypatingai subtilaus žmogaus, visų vertinamos draugės ir darbuotojos. Buvusių draugų ir pažįstamų atmintyje Gina išliks kaip ypatinga asmenybė, be galo draugiška, nuoširdi bei aistringa gamtos ir kalnų mylėtoja.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės XVI seimas 2018 m. liepos 8 -11 d.

Vienas svarbiausių įvykių Pasaulio lietuvių bendruomenės veikloje – PLB Seimas. Tai yra aukščiausias PLB valdymo organas, šaukiamas kas treji metai. Jis sprendžia visus PLB reikalus, renka Pirmininką, Valdybą, Kontrolės komisiją ir Konfliktų sprendimo komitetą.

PLB Seime dalyvauja delegatai nuo visų veikiančių lietuvių bendruomenių užsienyje. Šiuo metu PLB jungia lietuvių bendruomenes 45 pasaulio

šalyse. Pagal PLB Konstituciją Seime dalyvauja PLB valdybos nariai, kraštų lietuvių bendruomenių ir jaunimo sąjungų pirmininkai bei kraštų lietuvių bendruomenių išrinkti delegatai. Priklauso mai nuo bendruomenės dydžio ir jos aktyvumo yra skiriamas atstovų skaičius. Šveicarijos LB skiriama viena rinkto atstovo vieta.

I PLB XVI Seimą nuo Šveicarijos LB vyksta 3 atstovai: ŠLB pirmininkė Jūratė Caspersen, Jaunimo atstovė

Dominyka Jusevičiūtė ir ŠLB narių visuotiniame susirinkime išrinkta atstovė ŠLB valdybos narė Vilma Kinčiūtė-Kern.

PLB XVI Seimas prasidės liepos 8 d. iškilmingu atidarymu Vilniaus rotušėje. Liepos 9-11 d. Nepriklausomybės aikštėje plevėsuos Pasaulio lietuvių bendruomenės vėliava. Seimo posėdžiai vyks Lietuvos Respublikos Seimo III rūmuose.

ŠLB fotografijų parodos “Lietuvių Šveicarija” suplanuotos viešnagės Lietuvoje

- Liepos 13 d. - rugpjūčio 5 d.
Židikų kultūros centras, Mažeikių rajonas.
- Rugpjūčio 10 d.- rugsėjo 4 d.
Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji biblioteka.
- Rugsėjo 8 d. - spalio 5 d.
Šveicarijos km., Jonavos raj.

- Spalio 12 d. - lapkričio 6 d.
Kauno Maironio universitetinė gimnazija.
- Lapkričio 16 - 30 d.
Pagėgių Algimanto Mackaus gimnazija.
- Gruodžio 7-28 d.
Rūdiškių miesto biblioteka, Trakų rajonas.

Lietuviškos
knygos
klubas
Ciurich

kviečia į susitikimą su gamtos
fotografu ir dviejų populiarių
knygų autoriumi

Marium Čepuliu

Lindo Maršio
nuotrauka

Ispūdingas Lietuvos gamtos nuotraukas ir
šmaikščius Mariaus Čepulio fotoklajonių
pasakojimus feisbuke seka jau virš 65 tūkst.
pasekėjų, ateik ir tu pasiklausyti nutruktgal-
viškų fotografo istorijų, pasinerk į gamtos
paslapčių pasaulį, sužinok daug įdomaus apie
šiaužiojančius, skrajojančius, pilvų į viršų
plaukiojančius, burbuliuojančius, rėpliojan-
čius, danguje miegančius ir visokius kitus
gyvūnus!

Nuotraukos: © cepuliofotoklajonės

2018 m. rugsėjo 22 d., 14.00 val.

Susitinkame Marijos Lourdes bažnyčios
Kindergarten kambaryje, Höhenring 6,
8052 Zürich. Įėjimo kaina - 20 frankų ŠLB
aktyviems nariams, ne nariams 30 frankų.

Registracija: lietuviai.ch arba
Diana Brunner 079 776 26 16

2018 m. rugsėjo 23 d. 10.30 val.

Kviečiame šeimas su vaikais prisijungti
prie „Aktyvių vaikų“ grupės ir susitikti su
fotografu Ciuricho Langenberg parke (prie
įėjimo). Kaina - 15 frankų šeimai.

Registracija: lietuviai.ch, Rasa Puišytė 079
864 8055, Renata Kaukėnienė 078 691 7067

Puiki proga įsigyti šias knygas su autografu:

Sumainius žiedus nuoširdžiai sveikiname ŠLB valdybos narę Danguolę ir Markus Böhi. Jų laimę jau apvainikavo sūnelis Linus!

Džiaugiamės su Jumis ir linkime neišblėstančios meilės, džiaugsmo ir ilgų gyvenimo metų.

Nuoširdžiai sveikiname Kristiną, Simon ir Sophie Schneider su sūnaus ir broliuko Julian atėjimu į Jūsų šeimą sausio 25-tąją.

Juliją Koller-Ehret (Eretaitę) su garbingu 80-uju gimtadieniu (gimė Kaune 1938.02.07)

Liną Kaiser su 55-uju gimtadieniu.

Vilmą Kinčiūtę - Kern su 45-uju gimtadieniu.

Šiais metais Vilnius Šv. Kristoforo statulėlę už nuopelnus kultūrai ir menui įteikė ŠLB narei, pianistei prof. Mūzai Rubackytei-Golay. Nuoširdžiai sveikiname ir didžiuojamės!

Įteikti apdovanojimai už nuopelnus Lietuvai

Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė Liepos 6-osios - Valstybės dienos - proga už nuopelnus Lietuvos Respublikai ir už Lietuvos vardo garsinimą pasaulyje valstybės ordinais ir medaliais apdovanojo 59 Lietuvos ir užsienio valstybių piliečius.

„Šią dieną, labiausiai norisi pabrėžti tai, kas jau nuveikta, ir padėkoti visiems, kurie iš širdies dirba Lietuvai. Tiems,

kurių pilietiškumas – ne poza ir ne tušti žodžiai, kuriems ši šalis – svarbiausia pasaulyje. Jūsų dėka Lietuva per mažiau nei tris dešimtis metų nuėjo tokį valstybingumo kelią ir šiandien drąsiai lygiuojasi su daugeliu Europos ir kitų pasaulio valstybių, su kuriomis mus sieja tvirti draugystės ryšiai“, – teikdama valstybės ordinus ir medalius sakė šalies vadovė.

Ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Komandoro didžiuoju kryžiumi apdovanojama Mūza Rubackytė-Golay – pianistė, muzikos pedagogė, kultūros veikėja, aktyvi lietuvių kultūros propaguotoja pasaulyje. Lietuvos Respublikos kanceliarijos nuotrauka / Robertas Dačkus.

Ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Riterio kryžiumi apdovanotas Michel Jean – Jacques SOGNY – pianistas, kompozitorius ir pedagogas; Michel Sogny fondo „SOS talents“ pirmininkas, Lietuvos garbės konsulas Šveicarijos Ženevos ir Vo kantonuose; aktyvus jaunųjų Lietuvos pianistų ugdytojas; paramos Lietuvos kultūrai skleidėjas. Lietuvos Respublikos kanceliarijos nuotraukoje /Robertas Dačkus/: Eveline Sogny, Michel Sogny, LR Prezidentė Dalia Grybauskaitė, Ambasadoriaus A. Krivas ir Violeta Baltrušytė, – Michel Sogny fondo SOS Talents bendradarbė.

Bendruomenės
interneto svetainė:

www.lietuviai.ch

facebook.com/SveicarijosLB

ŠLB valdybos pirmininkė

Jūratė Caspersen

Dorfstrasse 198,
8706 Meilen
+41 (0) 76 330 92 00
jurate@caspersen.ch

**Lietuvos Respublikos Nuolatinė
atstovybė prie Jungtinių Tautų biu-
ro ir kitų tarptautinių organizacijų**

Ch. Louis Dunant 15, 1202 Ženeva
www.mission-geneva.mfa.lt
El.p. missionch@urm.lt
Tel.: 022 74 82 470

LR ambasada Šveicarijoje

Kramgasse 12, 3011 - Bern
+41(0) 31 352 52 91
http://ch.mfa.lt,
amb.ch@urm.lt

LR garbės konsulas

Ciuricho ir Cugo kantonuose
Graziano Pedroja
Waaggasse 5, CH-8001 Zürich
+41 (0) 43 817 65 48
www.konsulat-litauen.ch
info@konsulat-litauen.ch

Žurnalo „Pasaulio lietuvis“ prenumerata:
PLB atstovybės Lietuvoje sąskaitos Nr.
(IBAN) LT76 7300 0101 2423 6579
Bankas: AB „Swedbank“
Banko adr.: Konstitucijos pr. 20A,
03502 Vilnius.
Kaina metams 45 eurais.

LR garbės konsulas

Ženevos ir Vo kantonuose
Michel Sogny
2 Avenue de Warens,
1203 Genève
www.sogny.com

ŠLB banko sąskaitos duomenys:

Litauische Gemeinschaft,
8050 Zürich,
Zürcher Kantonalbank, 8010 Zürich
IBAN CH38 0070 0110 0013 0089 1
SWIFT (BIC) ZKBKCHZZ80A

ŠLB fondas „Lietuvai -100“

Litauische Gemeinschaft
8050 Zürich
Zürcher Kantonalbank
IBAN: CH19 0070 0350 0461 7458 5
Konto-Nr. 3500-4.617458.5
Sąskaitos pavadinimas: LITAUEN – 100

Dėkojame

Ambasadorei V. Zeitler paaukojusiai
ŠLB savo Tautinį kostiumą ir tuo pa-
rėmusiai ŠLB Fondą „Lietuva -100“

Mildai Matulaitytei Feldhausen ir
Vilijai Bischoff Handschin už paau-
kotas ŠLB lietuviškas knygas.

Nauji nariai

2018.01.01 – 2018.06.15

Vilma Zbinden (GL)
Ina Blužaitė ir Oswald Voegte (SG)
Simona Kanapeckaitė
ir Justas Jurkuvėnas (ZH)
Inesa Ehm (BE)
Vaida ir Vismantas Mikliušai (BE)
Agnė Ulytė (ZH)
Kristina Vanagaitė – Sevriugina (BE)
Sandra Pilypaitė
ir Andreas Schwoerer (BE)
Rasa ir Vytautas Arminai (LU)
Nijolė Abarytė ir Evangelos Barm-
petseas (Meggen, LU)

Po pertraukos atnaujino: Sigita Daina
Alksninis (ZG)

Užjaučiame

Inesą Ehm išlydėjus MAMĄ amži-
nybėn

Juliją Daugėlaitę dėl staigos ir
netikėtos MAMOS mirties

Liūdime dėl Šveicarijos lietuvių
bendruomenės narės dr. Ginos
Balčiūnaitės tragiškos žūties ir
nuoširdžiai užjaučiame jos Mamą ir
seserį bei kitus artimuosius.

Giliai liūdime dėl pačioje jaunystėje
iš gyvenimo išplėšto Rimgaudo
Damčiko ir nuoširdžiai užjaučiame
jo tėvelius, sesę ir brolio Sauliaus
Damčiko šeimą.

Nomedą Suter netekus mylimos
MAMOS.

REDAKCIJOS SKILTIS

Laikraščio redkolegija: ŠLB valdyba, kalbos redaktorė Aldona Petrauskienė, maketavo Diana Brunner.
Laikraštis spausdintas www.esf-print.de
Laikraštis yra Šveicarijos lietuvių bendruomenės leidinys, išeina 2 kartus per metus 250 egz. tiražu.
Perspausdinant straipsnius, būtina nurodyti šaltinį.